

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2013. március XXIV. évf. 3. szám – 390 Ft

**Különleges katonák –
különleges fegyverek**

VILÁGSZÍNVONAL

977086569300613003

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2013. március XXIV. évf. 3. szám – 390 Ft

**Különleges katonák –
különleges fegyverek**

VILÁGSZÍNVONAL

977086569300613003

Fotó: Kálmánfi Gábor

TÓTH ÁGOSTON

HONVÉD EZREDES

1812 – 1889

Kőbe vésve, bronzba öntve

A POLIHISZTOR TÉRKÉPÉSZ

A magyar katonai térképészek tiszteletreméltó elődjükként tartják számon felsőszopori Tóth Ágoston Rafael honvéd ezredest, a szakterület egyik legjelentősebb hazai alakját, egyben az 1848/49-es forradalom és szabadságharc tehetős katonai vezetőjét, akinek törekvései túlléptek az önálló magyar katonai térképészet megteremtésén: pályafutása során a honi kartográfia fejlődése és külföldi elismertsége érdekében is munkálkodott.

Tóth Ágoston 1812. október 28-án született a Somogy megyei Marcaliban. Anyai nagybátyja, a hadmérnöki kar törzstisztjeként a császári-királyi haderőben szolgáló Kőszeghy Mártony Károly hatására a szülők katonai pályára irányították gyermeküket, aki így 1827-től a bécsi katonai akadémián folytatta tanulmányait. Az ifjú Tóth Ágoston 1831-ben – zászlósi rendfokozattal – a stájerországi 47. (Kinsky) gyalogezrednél kapott beosztást, majd a 34. (Benzúr, később Vilmos porosz herceg) gyalogezrednél folytatta pályafutását.

1836-ban – immár hadnagyként – Bécsben, a vezérkari rajzoló irodához került. Rajzoló és térképező tehetségére hamar felfigyeltek felettesei, így bekapcsolódhatott az 1806-ban kezdődött, s kisebb-nagyobb megszakításokkal egészen 1869-ig tartó II. katonai felmérés munkálataiba. Nevéhez fűződik Pétervárad és környékének kilenc szelvényen elkészített térképe, amelyen a domborzatot az akkor újdonságnak számító szintvonalas rajzzal ábrázolta.

A magyar forradalom híre Lembergben érte az akkor már ismét csapatszolgálatot teljesítő Tóth Ágostont. Kilépett a császári-királyi haderőből, majd csatlakozott a honvédsereghez: 1848 őszén – őrnagyi rendfokozattal – a Tasnádon szerveződő 31. honvédzászlóalj parancsnoka lett. Szakértelmével, személyes bátorságával komoly hírnevet szerzett magának. 1848 decemberében (a dési ütközet során tanúsított vitézségéért) alezredessé, 1849 februárjában pedig ezredessé léptették elő, majd április 8-án megkapta a Magyar Katonai Érdemrend III. osztálya kitüntetését.

Perczel Mór tábornok utódként – rövid ideig – a IV. hadtest parancsnoka is volt, majd a Vetter Antal altábornagy irányította délvidéki hadsereg vezérkari főnöke lett; e minőségében 1849. július 14-én, Kishegyesen főszerepet játszott a szabadságharc utolsó győztes ütközetében.

A fegyverletétel után a hadbírótság kötél általi halára ítélte, ezt azonban néhány nap múlva 18 év várfogságra módosították. Büntetése nagy részét az olmützi várbörtönben töltötte, ahol egyebek mellett térképezéssel és írással foglalkozott, emellett közel 100 fogolytársa portréját is megfestette. 1856. július 14-én, uralkodói amnesztiával szabadult, majd Sopronban telepedt le. A nagycenki Széchenyi-uradalom ispánjaként dolgozott, de festmények elkészítését is vállalta: ekkor alkotta meg két közeli település, Hidegség és Homok (ma Fertőhomok) templomának egy-egy oltárképét.

Az 1850-es évek végén Zala megye főmérnökeként több hidat is tervezett, a területek felmérésével pedig folyók szabályozását készítette elő. 1867-ben kinevezték a Közmunka- és Közlekedési Minisztérium főmérnökévé, egyúttal megbízták a topográfiai osztály megszervezésével. Még abban az évben európai körutat tett, hogy új ismeretekkel felvértezve valósíthassa meg elképzeléseit, melyek sorában előkelő helyen szerepelt egy önálló magyar topográfiai intézet felállítása. E tervét – a bécsi Katonai Földrajzi Intézet egyeduralma miatt – nem sikerült megvalósítania, de jelentős irodalmi tevékenységével megújította a hazai tudományos életet, és felhívta a külföld figyelmét a hazai törekvésekre. Számos alkalommal képviselte Magyarországot nemzetközi kongresszusokon, kiállításokon. Tudományos munkásságának elismeréseként 1871-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjai közé választották, 1873-ban pedig az ő javaslatára alapították meg a Magyar Földrajzi Társaságot, amelynek egyik alelnöke lett.

Katonai hivatásának folytatására közel 20 év után kapott ismét lehetőséget: 1868-ban az első között jelentkezett szolgálata a Magyar Királyi Honvédségnél, tevékeny szerepet vállalt a katonai tisztképzés megszervezésében. Több tantárgy előadásanyagát is összeállította, különös gondot fordított a tereptan, a katonai terepfelvétel, valamint a térképolvasás oktatására.

Életének utolsó éveit Gmundenben, majd Grazban töltötte, 1889. június 9-én hunyt el. Végakarátának megfelelően Sopronban temették el a Szent Mihály-templom mögött elterülő régi temető családi sírboltjában. Gránit síremlékén az „Egyenesen előre!” jelmondat olvasható: ebben sűrűsödik össze életének ars poeticája.

Nevét hosszú ideig viselte a katonai térképészeti intézet, 1987-ben pedig szülővárosában, Marcaliban, közelebbről a Széchenyi parkban állítottak tiszteletére mellszobrot, melyet Mészáros Mihály szobrászművész készített. Tóth Ágoston személye, munkássága előtt a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum egy időszaki kiállítással tiszteleg: „A polihisztor térképész” című tárlat május 31-ig látogatható.

Feith László

FOLYTATVA A 2013. ÉVI KECSKEMÉTI REPÜLŐNAPOT BEHARANGOZÓ SOROZATUNKAT, DR. OROSZ ZOLTÁN ALTÁBORNAGY, A REPÜLŐNAP SZERVEZŐBIZOTTSÁGÁNAK TÁRSELNÖKE AVATJA BE AZ OLVASÓT A RENDEZVÉNY „HÁTTÉRÉLETÉNEK” RÉSZLETEIBE.

HADERŐ

Nemzetközi repülőnap és haditechnikai bemutató 2013

Mit várhat a látogatók a kiállítás, a repülőnap és a haditechnikai bemutató során? A rendezvény célja a közvélemény felvilágosítása a magyar hadsereg és a magyar repülés jelenéről és jövőjéről.

A repülőnap a 2013. szeptember 28-án és 29-án kerül megrendezésre a Kecskeméti Repülőtérnél. A rendezvény célja a közvélemény felvilágosítása a magyar repülés jelenéről és jövőjéről.

...a repülőnap a 2013. szeptember 28-án és 29-án kerül megrendezésre a Kecskeméti Repülőtérnél. A rendezvény célja a közvélemény felvilágosítása a magyar repülés jelenéről és jövőjéről.

...a repülőnap a 2013. szeptember 28-án és 29-án kerül megrendezésre a Kecskeméti Repülőtérnél. A rendezvény célja a közvélemény felvilágosítása a magyar repülés jelenéről és jövőjéről.

...a repülőnap a 2013. szeptember 28-án és 29-án kerül megrendezésre a Kecskeméti Repülőtérnél. A rendezvény célja a közvélemény felvilágosítása a magyar repülés jelenéről és jövőjéről.

...a repülőnap a 2013. szeptember 28-án és 29-án kerül megrendezésre a Kecskeméti Repülőtérnél. A rendezvény célja a közvélemény felvilágosítása a magyar repülés jelenéről és jövőjéről.

ELŐTÉRBE A HÁTTÉR

EGY PROFESSzionális REPÜLŐBEMUTATÓ NÉZŐKÖZÖNSÉGE IGAZI ÉLMÉNYDÖMÖNGET KAP: REGGELTŐL ESTIG MINDIG TÖRTÉNI VALAMI A FÖLDÖN ÉS A LEVEGŐBEN EGYARANT. AZI AZONBAN CSAK KESESEN SMERIK, HOGY AZ AIRSHOW ELŐTT, ALATT ÉS UTÁNAMI ZAJLIK A KULISSZÁK MÖGÖTT. DR. OROSZ ZOLTÁN ALTÁBORNAGY OT, A REPÜLŐNAP SZERVEZŐBIZOTTSÁGÁNAK TÁRSELNÖKÉT, A HONNÉP VEZÉRKAR FŐNÖKÉNEK HELYETTÉSÉT É „TITKOKRÓL” KÉRDEZTÜK.

10 MAGYAR HONVÉD

Dr. Orosz Zoltán, a repülőnap szervezőbizottságának társelnöke.

Egy pilóta a repülőnapon.

38 A kecskeméti JAS-39 Gripenek légi és földi célpontok ellen is felfegyverezettek.

44 Láng László nyugállományú ezredes keze alatt aknakutató tüzserész-generációk nőttek fel.

48 Kitüntetések és vesztégzár: így ért véget a magyar királyi 2. honvéd hadsereg doni kálváriája.

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2013. ÁPRILIS 12-ÉN
JELENIK MEG.**

60 Csaták, hadműveletek sorsát döntheti el, hogy ki ismeri jobban az adott helyszínt vagy terepszakaszt.

MAGYAR HONVÉD

A polihisztor térképész 3

HADERŐ

A hivatás szépsége 6

A tapasztalatra építve 8

Előtérben a háttér 10

NAGYVILÁG

Radar 12

Missziós hírek 14

Csapatmunka 16

PRT-KRÓNIKA

A jövő kezdete 18

Békés átmenet 22

SEREGSZEMLE

Februárban történt 26

Tűzerő 30

Tábori Posta 31

Kapuőrök 35

HADITECHNIKA

A Griff karmai 38

Világszínvonal 41

HÁTORSZÁG

Évtizedek pengeélen 44

Hazatérés 48

Hősök voltak 51

Majdnem 6260 ugrás... 52

Példakép 56

Akiknek térkép a táj 60

Közérdekű 62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXIV. évfolyam 2013.
3. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

DR. BOZSONYI KÁROLY
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351

E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

TÖRÖS ISTVÁN

Főszerkesztő-helyettes:

SZABÓ BÉLA

Olvasószerkesztő:

M. TÓTH GYÖRGY

Lapszerkesztők:

TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ

Fotóriporterek:

DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVTSIK GÁBOR, KRÁSZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ

Tervezőszerkesztő:

GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

TRAUTMANN BALÁZS **SZERKESZTETTE**

Borító: Dévényi Veronika

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletéga (1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-elfozetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

45 év közszolgálat

A HIVATÁS SZÉPSÉGE

KAZAI BARNA EZREDES, FŐISKOLA-PARANCSNOK LEGENDÁS MONDÁSA – MISZERINT „LEHET HÓ, LEHET FAGY, DE A KATONA MINDIG TALÁLJA MEG A KATONAÉLET SZÉPSÉGÉT” – VÉGIGKÍSÉRTE FODOR LAJOS EGYKORI FŐISKOLAI NÖVENDEK ÉLETÚTJÁT. A HONVÉDELMI MINISZTERIUM KÖZIGAZGATÁSI ÁLLAMTITKÁRÁVAL UTOLSÓ MUNKANAPJÁN TEKINTETTÜNK VISSZA PÁLYAFUTÁSÁRA.

A főiskolai évek nagyon fontosak voltak számunkra, hiszen akkoriban kemény és komoly kiképzés volt jellemző Szentendrére. Alaposan felkészítettek minket az első tiszti beosztásunkra, és ha a korra jellemző ideológiai körítést leszámítom, valóban az élet, a katonaelet iskolája volt. Csapathoz kerülve persze szembe találtuk magunkat a valósággal, hiszen volt, hogy katonáim nyolcvan százaléka roma származású volt, többségük a laktanyában fejezte be az általános iskolát. Volt időszak, amikor szó szerint a laktanyában laktam, együtt élve a katonáimmal. Nemrég egy bevásárlóközpontban köszönt rám egy

volt katonám: „Fodor főhadnagy, emlékszik még rám, én hagytam el egy hadgyakorlaton a golyószórót!”

– Lenti neve ma már nem sokat mond olvasóink többsége számára, de egykor a helyőrséget, a néphadseregi idők alakulatát legendák övezték.

– Nagyatádi ezredparancsnokként kerültem Lentibe, a rendcsinálást szabta feladatul Török Mihály altábornagy. Az ottani viszonyokra jellemző volt, hogy évente 3-5 katona halt meg, elsősorban alkoholfogyasztás következtében. A bemutatkozó látogatásomkor a parancsnok „büszkén” mutatta az egyik főtörzsőrmesterét, aki már déli 12 órakor

nem volt ura akaratának: látod, milyen kitűnő tiszthelyetteseink vannak! Az első évben 12 ilyen „kitűnő” tiszthelyettes szerelt le, de sikerült helyrehozni az alakulat becsületét, egyre jobb eredményeket értünk el. Óriási szervezet volt a miénk, 3200 katona szolgált ott, ha riadó volt a laktanyában, a hét kilométerre lévő városban is hallották, hogy indulnak a harcok motorjai.

– Ennyi katonával nem volt nehéz összehasonlítani az alakulatot a többi katonai szervezettel. Ezt egyszer markánsan meg is fogalmazta...

– A legenda kétszeresen is igaz. Végh Ferencnek mondtam először, amikor

Szabadszálláson átvettem az egyik harcokocsi-zászlóalját, hogy nálam hétvégén többen vannak szökésben, mint ahány katonád van! Az élet úgy hozta, hogy ezt a mondást Pekingben, a kínai vezérkari főnökkel vacsorázva is megismételhettem, amikor udvariasan a Magyar Honvédség létszámáról érdeklődött.

– **A legtávolabbi helyőrség után a főváros következett. Csapattisztként milyen érzés volt íróasztal mögé ülni?**

– Három hónapom volt, hogy lelkileg készüljek a kiképzési főcsoportfőnökségen rám váró feladatra. Türelmet kértem a munkatársaimtól, mert tudtam, kritikus szemmel nézik, hogyan állok be a sorba. Nem kellett sok idő hozzá: amikor látták, hogy ha valamire szükségem van, személyesen megyek le a Tirodára, és nem felhozatom az anyagot, vagy magam intézek mindent, ami a feladathoz szükséges, akkor leomlott ez a láthatatlan fal. Befogadtak.

– **Az egykori csapattiszt nemcsak beilleszkedett, de egyre magasabbra jutott a ranglétrán. Vezérezredesként a Magyar Honvédség parancsnoka, egyúttal vezérkari főnök lett. Milyen hadsereget örökölt meg elődeitől?**

– Arra a korszakra a létszámcsökken-

tés volt a jellemző. 54 ezer főből 2003-ban már csak 38 ezer hivatásos és sorkatonára szolgált a Magyar Honvédségben. Parancsnokként azt képviseltem, hogy legyen kisebb, de jól felszerelt a honvédség! Az állampolgár, ha behívják, ne tartsa felesleges időnek az egyenruhás időszakát. Képezzék ki, adjanak számára értelmes feladatokat, érezze a szolgálat súlyát. Ezért is döbbsentem meg, amikor évekkal később, a sorkatonai szolgálat megszüntetése után, hirtelen ötlettől vezérelve már az őrzés feladatát is különféle kft.-kre bízták.

– **Karrierjét diplomataként folytatta, hazánk ausztráliai nagykövete volt. Milyen érzés volt pár év múlva államtitkárként, ismét belépni a minisztérium kapuján?**

– A diplomáciai szolgálat után a civil üzleti élet következett, aminek, ha valaki jól csinálja, meg lehet találni a szépségét. 2009-ben Lezsák Sándor, a parlament alelnöke hívott magához egy baráti beszélgetésre és felkért, hogy Lakitelken a középiskolai tanárok részére tartsak előadásokat honvédelmi témakörben. Valószínűleg ennek is köszönhető, hogy nevem szóba került a kormányváltáskor, de az államtitkári be-

osztásra Hende Csaba kért fel. A közigazgatási államtitkárként „leszolgált” időmre visszatekintve emlékezetes marad számomra, hogy helyre állítottuk a HVK szervezetét, amely ismét úgymond NATO-kompatibilis lett. Az önkéntes tartalékos rendszer kialakítása, a HM adminisztratív létszámának, ezzel együtt a bürokráciának a csökkentésével összefüggő szervezeti átalakítás is bonyolult feladat volt.

Így aztán a rend, a rendcsinálás a legtöbbször előforduló szó, ami eszembe jut, mivel meggyőződésem, hogy nincs sikeres politika jól szervezett, megbízhatóan működő közigazgatás nélkül. Mert a közigazgatás fordítja le a napi tevékenységünkre azt a politikai akaratot, amit a kormány képvisel.

Munkatársaimmal együtt ezt a szellemiséget képviseltük a Honvédelmi Minisztériumban is, és az elmúlt közel három év adott is bőségesen feladatot számunkra. Törvénymódosítások, szabályzatok készültek ebben az időszakban, amelyek reményeim szerint sokáig fogják még szolgálni a jövő katonáit életútjuk során.

Megtiszteltetés volt számomra, hogy ebben részt vehettem.

Katonás életút

A TAPASZTALATRA ÉP

A MINISZTERIUMI RANGLÉTRÁT VÉGIGJÁRVA, 17 ÉV JOGI ÉS ÁLLAMIGAZGATÁSI GYAKORLATTAL A HÁTA MÖGÖTT LETT DR. DANKÓ ISTVÁN A HONVÉDELMI MINISZTERIUM (HM) ÚJ KÖZIGAZGATÁSI ÁLLAMTITKÁRA.

Dankó István minisztériumi pályafutása 1996-ban vette kezdetét a HM Jogi és Igazgatási Főosztály nemzetközi és hadijogi osztályán. Az előző esztendőben, utolsó éves jogászhallgatóként, katonai ösztöndíjszerződést kötött a honvédséggel, s zászlósi rendfokozattal lett a hivatásos állomány tagja.

– Részben a családi hagyományokat követve választottam a katonai hivatást: anyai nagyapám katona volt, alezredesként vonult nyugállományba. Az ő példája is inspirált engem – idézi fel a döntés előzményeit a HM államtitkára, majd rátér az első beosztásában szerzett élményeire. – A nemzetközi és hadijogi osztály kevéssel az érkezésem előtt alakult meg. Ekkortájt kezdett egyre erőteljesebbé válni a Magyar Honvédség nemzetközi szerepvállalása: egymást érték a

NATO- és PfP-gyakorlatok, emellett sok csapatmozgás érintette hazánk területét. Alapvetően az ezekkel kapcsolatos közjogi engedélyezés volt a fő szakterületem; kormány-előterjesztéseket írtam, amelyeket aztán az Országgyűlés különböző bizottságai előtt kellett megvédeni. Kihívásokkal teli, egyúttal nagyon szép időszak volt, rengeteg tapasztalattal gazdagodtam.

2001-ben a nemzetközi joggal foglalkozó csapatot leválasztották a jogi főosztályról. Dankó István az így megalakult nemzetközi jogi irodán, későbbi nevén nemzetközi jogi főosztályon folytatta munkáját, előbb ügyintézőként, majd főosztályvezető-helyettesként. Ebben az időszakban kellett meghoznia egy, a további pályafutását alapjaiban meghatározó döntést.

– 2005-ben felajánlottak egy osztályvezetői beosztást a jogi főosztályon, ám időközben a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses katonáinak jogállásáról szóló törvény úgy módosult, hogy őrmagyként már nem élhettem a felkínált lehetőséggel, mert ahhoz ezredesi rendfokozattal kellett volna rendelkeznem. Választanom kellett tehát a katonai és a közigazgatási karrier között, és én az utóbbi mellett döntöttem – emlékszik vissza Dankó István, aki így 2005 áprilisában (immár köztisztviselőként) a kodifikációs és nemzetközi jogi osztály vezetője lett. A jogszabály-előkészítés és a nemzetközi jog „összeházasítása” egyben újabb lehetőséget kínált neki arra, hogy további ismereteket, tapasztalatokat szerezzen. Hiszen bár kodifikációs tevékenységet a nemzetközi jogászok is folytatnak, az ál-

lamtitkárává; e minőségében számos komoly eredmény fűződik a nevéhez.

– A 2010. évi kormányváltás lehetőségét biztosított arra, hogy elvégezzük azokat a jogalkotási feladatokat, amelyeket a korábbi években a különböző politikai, hatalmi harcok miatt nem lehetett. Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszternek a kezdetektől kifejezett elvárása volt a honvédségre, a honvédelemre vonatkozó jogszabályrendszer teljes megújítása, az utolsó belső szabályozóig bezárólag. E munka eredményeként születtek meg az alaptörvény honvédelemhez közvetlenül kötődő rendelkezései – például a különleges jogrend szabályozása –, ezt pedig az új honvédelmi törvény, illetve a honvédek jogállásáról szóló törvény (vagyis az új hjt.) megalkotása követte. Persze még mindig áll előttünk egy sor jogalkotási feladat. Például most készítjük elő a honvédségi adatok kezeléséről szóló önálló törvényt, ami ebben a formájában új-

fogja felügyelni; új beosztásába 2013. február elsejével nevezte ki a honvédelmi miniszter.

„Munkaköri leírása” szerint, a közigazgatási államtitkár – a Honvéd Vezérkar kivételével – vezeti a minisztérium hivatali szervezetét, s biztosítja annak összehangolt működését. Dankó István ugyanakkor nemcsak irányítani szeretné a tárca munkáját, hanem maga is aktívan részt kíván venni abban.

– Ebből a szempontból hasznos, ha a közigazgatási államtitkár egyben jogász, mert működésünk a jogszabályok és szabályozók körül forog. Éppen ezért közigazgatási államtitkárként is egyfajta koordinátor szeretnék maradni: nem tudok, de nem is akarok elszakadni az ügyintézői múltamtól – jegyzi meg Dankó István, majd céljairól szólva elmondja:

– Végigjártam a minisztériumi ranglétrát, így tudom, hogy melyik vezetői szinten miként gondolkodnak, s azt is, hogy mely területeken kell változtatni. Sokszor tapasztaltam főosztályvezetőként, majd helyettes államtitkárként, hogy a végrehajtó állomány (s ebbe már a főosztályvezetőket, csoportfőnököket is beleérttem) nem rendelkezik megfelelő információkkal a felsővezetői döntésekről, ez pedig komoly gátja a precíz feladat-végrehajtásnak. Ahhoz, hogy az adott szakterület a vezetés elvárásainak megfelelően tudja elvégezni a munkát, elengedhetetlen a teljes körű, pontos tájékoztatás, az információk megfelelő áramlása. Az utóbbiba beletartozik az is, hogy a végrehajtó állomány merjen kérdezni, merjen problémát felvetni. Ez az alulról jövő kommunikáció nincs meg mindenhol, a bizonyos szinteken megfigyelhető tekintélyelvű vezetés miatt. Ezt meg kell szüntetni ahhoz, hogy még magasabb színvonalon végezhessük a közigazgatási szakmai munkát. Ennek szintén lényeges feltétele a felkészült szakembergárda, őket tehát minden vezetőnek meg kell becsülnie, hiszen nélkülük megáll a gépezet. Másrésztől persze a szakértelem nem helyettesíthet mindent, így az emberi kompetenciákat sem: fontos, hogy az egyén alkalmas legyen a közös munkára, az együttműködésre.

A Honvédelmi Minisztériumra jellemző hierarchikus katonai működés pozitív összképet sugároz, ezt a többi tárca formális és informális fórumokon egyaránt jelzi. Egy egységes szervezetet látnak, amely probléma nélkül, olajozottan működik. Törekszünk arra, hogy ez valóban így is legyen – mutat rá Dankó István.

ÍTVE

taluk előkészített jogi dokumentumok kisértérnek a normál törvényektől.

2006 augusztusától – egy újabb szervezeti átalakítást követően – Dankó István a kodifikációs osztály vezetőjeként folytatta pályafutását. 2008 májusában a jogi főosztály főosztályvezető-helyettese, 2010 őszén pedig főosztályvezetője lett. 2011. szeptember elsején nevezték ki a Honvédelmi Minisztérium jogi és igazgatási ügyekért felelős helyettes ál-

donság lesz; bizonyos elemei felfedezhetők ugyan különböző jogszabályokban, de önálló törvényként sohase létezett, nem a modern jogalkotási elveknek megfelelően kodifikálták. Emellett az összes említett új törvény kormány- és miniszteri szintű végrehajtási rendeletét is újra kell alkotni úgy, hogy azok 2013. július elsején hatályba léphessenek – sorolja Dankó István. Ezt a munkát ugyanakkor már a HM közigazgatási államtitkárként

Nemzetközi repülőnap és haditechnikai bemutató 2013

Mit takar a társelnök titulus, s ebben a funkcióban mi tartozik önhez?

– Egy ilyen nagyszabású, több tízezer látogatót vonzó rendezvény megszervezése többhónapos, a legapróbb kérdésekre is koncentráló folyamat. Természetes, hogy ebben a munkában számos szakterület képviselője vesz részt: a katonai társelnök feladata a katonai oldal tevékenységének megszervezése, irányítása és felügyelete. A rendezvényt, a hozzá kapcsolódó feladatot leginkább egy gyakorlathoz tudnám hasonlítani, ahol a fő „produkció” az adott mozzanat, amelynek végrehajtása azonban hatalmas logisztikai háttérmunkát, valós biztosítást

igényel. A repülőnapon a fő „produkció” a statikus és dinamikus bemutatók sokasága, vagyis az a show, amiért az érdeklődők kijönnek a repülőtérré, amely viszont nem jöhetne létre a repülőszakmai és a katonai logisztikai háttér biztosítása nélkül. Mindezek mellett az idei rendezvényre különösen nagy figyelmet fordítunk, hiszen a repülőnapra a magyar légierő megalakulásnak hetvenötödik évfordulója alkalmából kerül sor. Más nemzetközi repülőnapokkal ellentétben a kecskeméti nemcsak airshow, hanem haditechnikai bemutató is, amelyen a látogatókat megismertetjük a Magyar Honvédség szárazföldi képességeivel, fegyverzetével és technikai eszközeivel is. Társelnöki munkámban természetesen sok szakember segít. Közülük kiemelném Sáfár Albert dandártábornokot, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (MH ÖHP) légierő

haderőnemének főnökét, aki a repülőszakmai részt felügyeli, Baráth István dandártábornokot, az MH ÖHP logisztikai főnökét, aki a valós logisztikai biztosítás felelőse, valamint Kilián Nándor dandártábornokot, a repülőnapnak otthont adó MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis parancsnokát, aki helyben felel mindenért. A repülőnap egészségügyi biztosításának vezetője prof. dr. Grosz Andor dandártábornok, a Kecskeméti Repülőorvosi, Alkalmasságvizsgáló és Kutatóintézet parancsnoka. A Kun Szabó István dandártábornok vezette MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár kijelölt alegységei logisztikai területen segítik a repülőnap sikerét, Ugrik Csaba ezredes, a kecskeméti repülőbázis parancsnokhelyettese pedig a repülőszakmai feladatok felelőse.

– **Hogyan kell elképzelünk ezt a folyamatot a résztvevők meghívásától a rendezvény bezárásáig?**

– A külföldi résztvevőket természetesen a honvédelmi miniszter hívja meg, az egyeztetésekben a minisztérium számos szakterületének képviselői vesznek részt, amikor pedig lezárult a jelentkezés, vagyis kiderül, hány nemzet hadseregének légiereje

ELŐTÉRBE A HÁTTÉR

EGY PROFESSZIONÁLIS REPÜLŐBEMUTATÓ NÉZŐKÖZÖNSÉGE IGAZI ÉLMÉNYDÖMPINGET KAP: REGGELTŐL ESTIG MINDIG TÖRTÉNIK VALAMI A FÖLDÖN ÉS A LEVEGŐBEN EGYARÁNT. AZT AZONBAN CSAK KEVESEN ISMERIK, HOGY AZ AIRSHOW ELŐTT, ALATT ÉS UTÁNA MI ZAJLIK A KULISSZÁK MÖGÖTT. DR. OROSZ ZOLTÁN ALTÁBORNAGYOT, A REPÜLŐNAP SZERVEZŐBIZOTTSÁGÁNAK TÁRSELNÖKÉT, A HONVÉD VEZÉRKAR FŐNÖKÉNEK HELYETTESÉT E „TITKOKRÓL” KÉRDEZTÜK.

jelezte részvételi szándékát, elkezdődhet a pontos program kidolgozása, vagyis a mi munkánk. Miután ez a folyamat napjainkban is zajlik, a várható nemzetek számára, repülőeszközöiről, kötelékeiről még korai szólni, de az már biztos, hogy a látogatók idén sem fognak csalódní. Az ismeretek birtokában pedig már a show megtervezése az elsősorú feladat: a programnak ugyanis olyannak kell lennie, hogy reggeltől estig, folyamatosan fenntartsa az érdeklődést, a látogatók mindig kapjanak valami újat. A magyar, illetve külföldi katonai repülőeszközök és kötelékek statikus, valamint dinamikus bemutatói mellett természetesen be fogjuk mutatni a magyar sportrepülés eredményeit is, hiszen

nek megfelelően jutnak el a kecskeméti repülőtér közel-körzeti irányításának felelősségi körzetébe. Ekkor veszik át leszállásuk irányítását a légbázis szakemberei. Amikor leszálltak – a többhónapos előkészítésnek köszönhetően –, azonnal tudják, hol van a gépek számára kijelölt állóhely, a személyzet szállása, és még folytathatnánk a sort. Amikor minden résztvevő megérkezett, megbeszélést (elgázítást) tartunk számukra. Megismerik a repülónap programját, mire mikor kerül sor; ismertetjük a repülónapra vonatkozó biztonsági szabályokat, a bemutatók végrehajtására kijelölt, valamint tartalék légtérreket, a rádióösszeköttetés csatornáit, és még hosszasan sorolhatnám a szakmai feladatokat. Természetesen

arra is van lehetőségük – ha időben érkeznek –, hogy a bemutatójuk előtt gyakorolhassanak. Ekkor már természetesen a legnagyobb felelősség a kecskeméti repülóbázis szak-

– **Feltételezem, hogy a „háttérmunkások” feladata nem zárul le a bemutatót utolsó végrehajtó repülőgép leszállásával.**

– Természetesen nem, hiszen a légi bemutató végeztével csak a nézőközönség távozik, nekik viszont csaknem minden eddigi említett feladatot „visszafelé” is végre kell hajtaniuk: vagyis biztosítaniuk kell minden résztvevő biztonságos hazautazásának feltételeit, és a repülóbázison az „eredeti helyzet” visszaállítását. Sőt, előtte még a rendezvényt záró ünnepség megszervezése is rájuk vár. Ezen az eseményen már oldottabb formában beszélnek át a bemutatókon részt vevők az élményeiket, és ekkor kerül sor a különböző díjak átadására is. Bár ahogyan a már eddig is elmondottakból kiderült, hatalmas munka egy ilyen bemutató megszervezése és végrehajtása, de joggal bíz-

hatok munkatársaim szakértelmében, hiszen például 2010-ben a kecskeméti repülónap nyerte el az Európai Repülónapok Tanácsának (European Airshow Council) a legjobb, legbiztonságosabb repülónapnak odaítélhető díjat.

joggal lehetünk büszkéek Európa- és világ bajnok műrepülőinkre is.

– **Vegyük például azt a helyzetet, hogy az olasz légierő jelezte részvételi szándékát, majd repülőgépeik felszállnak otthoni repterükről... Ezt követően hogyan zajlik a folyamat?**

– Alapvetően mindig kötelékekről beszélhetünk, hiszen a technikai háttér biztosítása miatt már az is minimum két géppel érkezik, aki csak egy bemutatót végrehajtó repülőgépet „nevez be” a repülónapra. A kötelékek maguk készítik el repülési terveiket, az ország légterébe belépve bejelentkeznek a magyar légi irányításnak (Hungarocontrol), és a nemzetközi eljárások-

emberinek vállaln nyugszik. Többek között a légiirányítóknak, akik a földön és a levegőben „mozgatják” a gépeket, a műszakiakén, akik minden segítséget megadnak külföldi társaiknak a biztonságos üzemeltetéshez, és a logisztikusokén, akik az üzemanyag-ellátástól kezdve az étkeztetésen keresztül a felmerülő legapróbb igények kielégítéséig, mindent biztosítanak a bemutatók sikeres végrehajtásához. Munkájuk nagyságát és felelősségét érzékeltetendő: több tucat különböző nemzetiségű és típusú repülőgép, és több száz résztvevő „igényeinek” kielégítése a feladatuk.

LÉGIBÁZIS NÉLKÜL MARAD AZ ÉSZAKI-SARK

Szergej Sojgu orosz védelmi miniszter bejelentette: lemondanak az Északi-sarkkörön túl építendő katonai repülőtér tervéről. Az eredeti elképzelések szerint Novaja Zemlja területén, a 71. szélességi fokon, a világ legészakibb katonai repülőtérén MiG–31BM nagy hatótávolságú, szuperszonikus elfogó vadászgépeket állomásoztattak volna.

A döntés indoklásában a miniszter megjegyezte: elődje politikai okokból erőltette a repülőtér kiépítését, azt a légierő vezetése sosem támogatta. A repülőtérén nincsenek meg a szükséges feltételek, a pálya rövid a feltöltve akár 47 tonnás tömegű MiG–31BM üzemeltetéséhez, és a radarrendszer sem képes kiszolgálni a katonai légi forgalmat.

FREMM: SIKERES LÖVÉSZET

A francia haditengerészet AQUITAINE többfeladatú fregattja először hajtott végre sikeres lövészetet Aster 15 légvédelmi rakétarendszerrel. A FREMM-hajóosztályba tartozó Aquitaine február 4-én a Földközi-tengeren, Ile du Levant partjainál indította a rakétákat. A Directorate General of Armaments (DGA) felügyelte kísérlet során a légvédelmi rakétarendszer megfelelő paraméterekkel működött.

Az Aster 15-öt a CHARLES DE GAULLE nukleáris repülőgép-hordozó mellett a FORBIN és a CHEVALIER PAUL légvédelmi romboló is használja, mint a repülőgépek és a cirkálórakéták eleni alapvető fegyverzetet.

IRÁN: CSODAVADÁSZ?

Nagy visszhangot váltott ki az iráni televízióban bemutatott Qaher 313 „lopakodó” vadászrepülőgép. A teljesen saját fejlesztésű, különleges szárnykialakítású, fekete gép a nyugati szakértők szerint azonban nem repülőképes. A gépben ülő pilóta „helyigényét” alapul véve már a vadászgép kis mérete is gyanút keltő. Sőt, a hajtómű mérete is azt jelzi: a régi, még az embargó előtt beszerzett amerikai J85-ösről lehet szó, melynek tolóereje a törzs- és szárnyszerkezethez elégtelen. A gép orrába semelyik ismert radarrendszer nem fér el, a kicsiny törzsben nincs elég hely a süllyesztett fegyverhordozó öblöknek, s a gép felszínén semmilyen panelkialakítás nem látható. Az egy darabból készített plexi fülketető pedig a képek tanulsága szerint erősen torzít.

HADRENDBE ÁLLT A CSANGCSUN

A Kínai Népi Haditengerészet hadrendbe állította a harmadik, modern légvédelmi feladatokat ellátó, irányított rakétás rombolóját. A 052C (Lujang II) hajóosztályhoz tartozó, CSANGCSUN nevű, saját tervezésű hajóegységet a Kína partjaitól nagy távolságban is műveletekre alkalmas mélytengeri flotta fontos elemének tekintik. A hadrendbe állítási, névadási és zászlóatadási ünnepségre január 31-én került sor a Sanghajtól délre fekvő Zousan város katonai kikötőjében.

A 150-es számot kapott romboló 155 méter hosszú, 17 méter széles és 6000 tonna vízkiszorítású. A felderítést szintetikus apertúrájú radarrendszer végzi, melynek adatait a függőleges indítócellákba épített HHQ-9A modernizált aktív radarvezérlésű, nagy hatótávolságú légvédelmi rakéták kapják meg.

NORVÉG RENDELÉS AZ IVECÓNAK

Norvégia immáron negyedik megrendelését adta az olasz járműgyártó cégnek, melyben az LMV-járműcsaládból vásárolnak. A január végén bejelentett üzlet 62 könnyű, többfeladatú páncélozott jármű megvásárlásáról szól.

Ezzel Norvégia már összesen 169 LMV-t állított vagy állít hadrendjébe, elsősorban az afganisztáni kiváló tapasztalatokra építve. Az afgán hadszíntéren Norvégia mellett még hét másik ország is használja az olasz páncélozott szállítójárművet, amelynek tervezésénél alapvető fontosságú volt az aknák és az improvizált robbanótestek elleni védelem.

A most megvásárolt 62 LMV nagyobb teljesítményű hajtóművel, új légszűrő rendszerrel, új ülésekkel és ergonomiailag újragondolt belső térrel, átépített műszerfallal, valamint továbbfejlesztett felépítménnyel érkezik majd.

Brazília Oroszország segítségével modernizálná csatló légvédelmi eszközeit, jelentette be Jose Carlos De Nardi, a brazil fegyveres erők egyesített vezérkari főnökeinek vezetője. Az ország ezért tárgyalásokat kezd három ütegnyi Pancir-S1 önjáró légvédelmi gépágyú és rakétaindító rendszer, illetve nagyobb mennyiségű 9K338 Igla (SA-24) infravörös, rövid hatótávolságú, vállról indítható légvédelmi rakéta megvásárlásáról.

Az önjáró, gumikerekes összkerekhajtású terepjáró tehergépkocsira épített Pancir-S1 rendszer két 30 mm-es gépágyúval és 12 darab 57E6-E parancsvezérlésű légvédelmi rakétával támadhatja meg az alacsony magasságban érkező támadó repülőgépeket, legfeljebb 20 kilométeres távolságból.

OROSZ LÉGVÉDELMI RENDSZEREK BRAZÍLIÁNAK?

MAGYAR TÖRZSFŐNÖK MAZAR-E SHARIFBAN

Február 15-től fél éven át ismét (immár negyedik alkalommal) magyar katona, Korom Ferenc dandártábornok (a képen jobbra), a Honvéd Vezérkar hadművelleti csoportfőnöke látja el az ISAF német vezetésű, Mazar-e Sharifban lévő Északi Regionális Parancsnokságának törzsfőnöki feladatait. A törzsfőnök felelős minden művelleti, művelettámogató és kiszolgáló tevékenység tervezéséért, szervezéséért és azok végrehajtásának felügyeletéért. Szintén a törzsfőnöki feladatok közé fog tartozni többek között a kivonulással kapcsolatos tevékenységek, csapatmozgások és események koordinálása, ami a magyar tartományi újjáépítési csoport hazatelepítése szempontjából is kulcsfontosságú lesz.

HM Sajtóiroda; fotó: R. T.

A magyar–amerikai katonai tanácsadó csoport (Military Advisory Team – MAT) február 14-én befejezte az afgán nemzeti hadsereggel közös, utolsó műveletét. A háromnapos járőrözésen a mintegy 180 magyar, amerikai és afgán katona, valamint rendőr négy völgyben kutatott lázadók, illetve fegyveres bűnözőcsoportok után. A MAT katonái tanácsadóként kísérték végig a műveletet, figyelve a partner afgán zászlóalj tevékenységét. Az Afgán Nemzeti Hadsereg lövész-zászlóalját az elmúlt közel négy évben a magyar–amerikai művelleti összekötő és tanácsadó csoport képezte ki és mentorálta. Munkájuknak köszönhetően a zászlóalj 2012 júniusában megszerezte az önálló műveletre alkalmas minősítést az ISAF-től.

Varga Krisztián; fotó: RácZ Tünde

KÖZÖS JÁRŐRÖZÉS

MEDÁLPARÁDÉ

A Camp Pannóniában megtartott medálparádén NATO-érdemérmeket adtak át több mint 100 magyar katonának, montenegrói és amerikai bajtársaiknak, illetve az EU afganisztáni rendőri tanácsadó erőiben (EUPOL) részt vevő magyar rendőröknek. Az MH PRT-13 állománya a német Gabelein Wolfgang dandártábornoktól, Korom Ferenc dandártábornoktól, Sipos Antal ezredestől és Szloszjár Balázs alezredestől vette át a kitüntetések. A tábor őrzés-védelmét ellátó montenegrói szakasz tagjai és a PRT-ben tevékenykedő amerikai katonák a Hende Csaba honvédelmi miniszter által adományozott Békefenntartásért Szolgálati Jelet Korom Ferenc dandártábornoktól és Sipos Antal ezredestől vették át.

Varga Krisztián; fotó: RácZ Tünde

KOSZOVÓI VÁLTÁS

Az MH KFOR Kontingens 7. váltásának állománya befejezte külszolgálatát Koszovóban. Az elmúlt fél év legfontosabb feladata a civil lakosság szabad mozgásának biztosítása és a biztonságos környezet szavatolása volt, emellett több alkalommal hajtottak végre jelenlétfenntartó járőrözést elsősorban a szerbek és albánok lakta észak-koszovói Mitrovicában. Tevékenységük lefedte a békefenntartói feladatok teljes spektrumát, a klasszikus területellenőrző és területzáró feladatoktól a tömegkezelési feladatokig. A kontingens katonái számára az utolsó hetek egyik kiemelkedő eseménye a január 25-én megtartott medálparádé volt. A következő, 8. váltás első csoportja február első felében érkezett Pristinába; az új kontingens a teljes felelősséget február 28-án vette át.

Szűcs László

Fotó: MH KFOR-7

SVÁJCI TANFOLYAM

A nemzetközi környezetben szükséges kommunikációs készségek javítása volt a célja annak a kététes, kifejezetten altisztek számára rendezett haladó vezetői (advanced leadership) tanfolyamnak, amelyen a NATO Nápolyi Összhaderőnemi Parancsnokság három rangidős altisztje – köztük Simon Csabáné zászlós – vehetett részt a közelmúltban, Svájcban. A NATO által akkreditált kurzus mélyreható képzést adott a vezetéssel kapcsolatos altiszti feladatokról, továbbá a nemzetközi környezetben történő, mindennapi munkához szükséges teendőkről. A tanfolyamon részt vevők továbbfejleszthették vezetői és a parancsnok támogatására szolgáló tanácsadói képességeiket is.

Dr. Vekszler Péter orvos alezredes

MÉLTÓ FOLYTATÁST!

Az MH EUFOR Kontingensnél megtörtént a parancsnoki feladatok és jogkörök átadás-átvétele: a beosztásban Bartók Gábor alezredes váltotta. Siposs Ernő Péter dandártábornok, az EUFOR törzsfőnöke elismerését fejezte ki a távozó kontingensparancsnok munkájáért, egyszersmind megköszönte Farkas Péter őrnagynak, a szarajevói ellátó-, támogatóelem parancsnokának a művelési területen végzett tevékenységét, illetve a 11. váltás áldozatkész szolgálatát. A törzsfőnök a 12. váltás kontingensparancsnokától, valamint a vezető állománytól azt kérte, hogy az eddigi váltásokhoz hasonlóan magas színvonalon lássák el feladatukat Szarajevóban, illetve a magyarországi készenléti szolgálatban egyaránt.

S. P., F. I.

Fotó: Bognár Gergő főhadnagy

Hazatért az Air Advisory Team-4

CSAPATMUNKA

SHINDAND NEVE ISMERŐSNEK TÚNHET OLVASÓINKNAK: 2012 SZEPTEMBERÉBEN ELKÍSÉRHETTÜK AZ AAT 4. VÁLTÁSÁT ÚJ ÁLLOMÁS-HELYÜKRE, A PAKISZTÁNI HATÁR MELLÉ...

Immár az MH 86. Szolnok Helikopterbázis szállítóhelikopter-zászlóalj parancsnoka, Szabó Miklós alezredes is alaposan megismerte az afganisztáni Shindand repülőterének porát, amerikai étkezdéjének monoton választékát és a hadműveleti terület feletti repülések állandó idegfeszültségét. A shindandi magyar Mi-17 Air Advisory Team parancsnokát visszaérkezésük után kérdeztük a tapasztalatokról.

– Érdekes, újfajta kihívást jelentett az első, afganisztáni misszió. Parancsnokként csupán a kicsivel több munka különböztetett meg a társaimtól, hiszen a négy és fél hónap alatt igazi, keményen összetartó csapattá kovácsolódtunk össze. Ebben segített az is, hogy a helyszínre érve már az elődeink, az előző három váltás hajózoói és műszaki szakemberei által lefektetett alapokra építhettünk. Az afgán, az olasz és az ame-

rikai partnerek is hamar elfogadtak minket, hiszen már volt alkalmuk meggyőződni a magyar katonák szakmai és emberi képességeiről. S a csapat megfelelt az elvárásoknak.

AMIKOR A KETTŐ IS SOK

A nehézséget igazán a nagy távolság, a családtól távol töltött hosszú idő jelentette. S persze a kommunikáció, hiszen igencsak sokféle „angol beszéddel” lehet találkozni Shindandban. Márpedig a fedélzeten már két nyelv is sok, így nem meglepő, hogy a napi repülési feladatok végrehajtása után igencsak fáradt hajózoszemélyzet szállt ki a helikopterekből. Ehhez persze az is hozzájárult, hogy folyamatosan hadműveleti terület felett repültek, így egyetlen pillanatra sem lehetett lazítani. Annak ellenére sem, hogy a misszió alatt nem érte fegy-

veres támadás a helikoptereket, s a magyar hajózoók sem vettek részt támadó műveletben.

A hazai és külföldi felkészülés kisebb-nagyobb szünetekkel, 2012 februárjától szeptember közepéig, a csapat elindulásáig tartott. Milyen is volt az első találkozás Shindand sátortáborával?

– Mintha egy rajzfilmbe rajzoltak volna bele, vagy egy időugrást hajtottam volna végre: tudtam, hogy mi vár rám, a levelekből, a képekből, a kiképzésből, de a tábor főutcáján, az első séta során igyekeztem mindent helyrerakni magamban – emlékezett vissza a kezdetekre Szabó Miklós. – A legnagyobb nehézséget a repülési feladatok komplexitása jelentette. A többnyelvűség miatti kommunikációs kihívások ellenére sem lehetett hibázni, a légtérszerkezet, a fedélzeti munka ugyancsak maximális figyelmet követelt. Persze ebbe egy idő

után belerázódik az ember, rááll az agya, de nagyon fárasztó volt egy-egy repülési nap. A mentorcsoport tagjai a kezdő afgán pilótákkal oktatóként repültek, így arra is figyelni kellett, hogy ők ne kö-

vessenek el olyan repüléstechnikai hibát, ami veszélyezteti a helikoptert és a hajózókat.

A csapat munkáját két jeles repült óraszám is fémjelezte: az AAT 4. váltása érte el a hadművelleti terület felett eltöltött 500. órát, illetve Fazekas Sándor őrnagy Shindand felett érte el 3000. repült óráját.

ARANSZABÁLY

– Gyakorolj, ahogy harcolnál, harcolj, ahogy gyakoroltál – ez ugyan nem saját elv, de nagyon hasznos aranszabály – szögezte le az afgán pilótákat oktató alezredest. Ám ezt az elvet Shindandban és Szolnokon egyaránt érdemes követni. Kint például sokat kell repülni védőmélényben, ezért is kimerítő egy-egy repülés. Szabó Miklós szerint jó, ha már Magyarországon, a valóságot legjobban megközelítő kiképzés során meg lehet ismerni a művelleti területi körülményeket, a felszerelést és a feladatok intenzitását. Az intenzitás például azt jelenti, hogy a misszióban töltött négy hónap alatt minden pilóta lerepült körülbelül 80 órát, ami évi 240 órás terhelésnek felel meg. Olyan, akár napi, akár annál hosszabb ideig tartó megterhelést jelent ez, amire fel kell készíteni a katonákat. S azt sem szabad elfelejteni, hogy a repülések utáni kiértékelés is további komoly munkát és időt igényel. S bizony Shindandban gyakori volt a heti hat repülési nap...

A JÖVŐ KEZDETE

FESZÜLT BIZTONSÁGI HELYZET, ÚJ FEGYVERZET ÉS FELSZERELÉS, TERMÉSZETI ÉS BÁNYAKATASZTRÓFA, VÁRATLAN KRÍZISHELYZET ÉS FELKÉSZÜLÉS A BIZTONSÁGI FELELŐSSÉG ÁTADÁSA SORÁN: AZ MH PRT-11. VÁLTÁSA CSAKNEM MINDEN ÁTÉLT, AMI MŰVELETI TERÜLETEN ÉRHET EGY KONTINGENST.

A körülmények ellenére rendkívül jó feltételek közepette kezdhettük meg szolgálatunkat – mondja dr. Ruszin Romulusz ezredes, az MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj, egyben a tizenegyedik váltás parancsnoka –, s ebben múlhatatlan érdemei vannak a PRT-10 parancsnokának, Szloszjár Balázs ezredesnek és katonáinak, akik minden területen kiváló feltételeket teremtettek feladataink megkezdéséhez. Harcértékünket, magabiztosságunkat nagyban megnövelték a technikai és a fegyverzeti fejlesztések is. A PRT-11 rendelkezett például először modifikált AK-gépkarabélyokkal, amelyek lehetővé tették műveleteink szélesítését éjszaka is; az éjjellátó- és célzóképeség roppant nagy előnyt jelentett számunkra. (Ruszin ezredes már csak tudja, hogy egy ilyen képesség mekkora segítség egy kontingens számára, hisz nem először szolgált műveleti területen. Korábban Irakban – még mint az MH 34. Bercsényi

Az amerikai UH-60-as Black Hawk helikopterek gyakori vendégek voltak a PRT táborában.

Ruszin Romulusz ezredes
Markus Kneip vezérőrnaggyal,
az ISAF Északi Régió
Parancsnokság
parancsnokával.

különleges műveleti zászlóalj törzsfőnöke –, a MALT (Military Advisor and Liaison Team – műveleti tanácsadó és összekötő csoport) első váltásának parancsnokaként egy iraki zászlóalj kiképzését vezette, ugyancsak háborús körülmények közepette.)

Ami az általános helyzetet illeti: mivel ISAF-művelet ősszel és télen nem kezdődött – a nyári műveleteket hosszabbították meg. Ennek oka Ruszin ezredes szerint: egyrészt nem állt rendelkezésre elegendő szövetséges erő, másrészt pedig e műveletek tervezésében és irányításában már az afgán félnek kellett vezető szerepet játszania. Ez azt jelentette, hogy a „transition” – a biztonság

szavatolásának fokozatosán az Afgán Nemzeti Biztonsági Erők (Afghan National Security Forces, ANSF), azaz a nemzeti hadsereg és a nemzeti rendőrség hatáskörébe utalása – szellemében tervezték és irányították a műveleteket. De mivel a műveletek helyéről és idejéről rengeteg információ szivárgott ki, az ellenállók sokszor sikeresen vonhatták ki magukat a közvetlen harc érintkezés alól, sőt, fokozták ellentevékenységüket. Ebben

az időszakban egyre több komplex támadás, IED- és öngyilkos merénylet érte a tartományban települt amerikai és német erőket. A magyar PRT ezeket a támadásokat sikeresen elkerülte, többek között a felderítésért felelős szervezetek (katonai biztonsági és felderítő, technikai felderítő, valamint harctéri hírszerző) szakembereinek köszönhetően.

A kontingens, valamint a lakosság biztonságának növelése érdekében az afgán rendőri erőkkel közösen működtek ideiglenes ellenőrző-áteresztő pontokat, s emellett a kijelölt afgán rendőri és katonai erőkkel rendszeresen, éjjel-nappal együtt járőröztek Pol-e Khomriban, illetve a tartomány területén. A távoli járásokban kétnapos – előretolt bázisokról végrehajtott –

PRT-11

2011. OKTÓBER – 2012. MÁRCIUS

járőrökkel biztosították az ISAF jelenlétét, ellenőrizték a folyamatban lévő projekteket, illetve mérték fel az új igényeket. Minden eddiginél jobban támaszkodtak az ELBIT Skylark típusú pilóta nélküli felderítő repülőgépek adataira, és fokozták a helyi hatalmi szervek képviselőivel való együttműködést. A váltás parancsnoka mindig ott volt a tartomány kormányzója által vezetett hetenkénti biztonsági értekezleteken, s

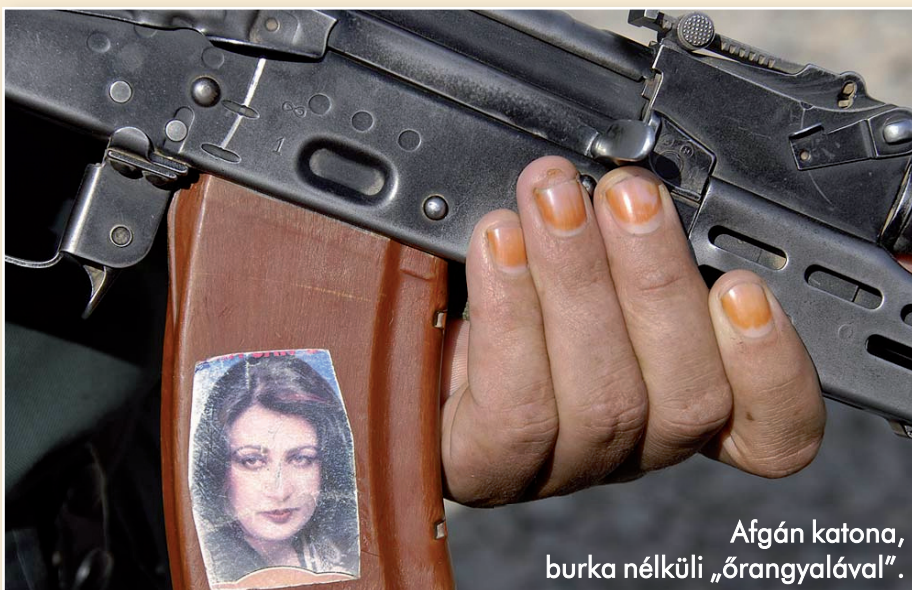

A modifikált
AK-gépkarabélyok
lehetővé tették
az éjszakai
műveleteket is.

egyezettett a tartományi rendőrfőnökkel, helyettese, Megtért István alezredes pedig az afgán hadsereg biztonsági megbeszélésein vett részt. E találkozók, a biztonság fokozásán túl, a biztonsági felelősség jövőbeni átadásának állomásai is voltak. Camp Pannóniában 2012. január 17-én került sor az első „transition” találkozóra, amelyen megkezdtek a felelősségátadás ütemtervének kidolgozását, a folyamatban részt vevő szervezetek és személyek kijelölését.

– Mindehhez nagyban hozzájárult a PRT-10 parancsnoka, Szloszjár Balázs alezredes által megkezdett, együttműködést erősítő folyamat és gyakorlat – mondja Ruszin ezredes. (Többek között az ő tevékenységének volt köszönhető

Afgán katoná, burka nélküli „őrangyalával”.

a tartományi ISAF-rangidős és a mindenkor PRT-parancsnok szerepkörének felértékelődése is.)

Mindezek azt eredményezték, hogy a tartományban kezdett normalizálódni a helyzet. Az eddig az ISAF által „mellőzött” Tala-Wa Barfak járás lakossága például a kezdeti bizalmatlanság után egyre inkább megnyílt, és érezhetően pozitívabban viszonyult a biztonsági erőkhez. Ennek következtében a járásban pihenő bűnözői és ellenálló csoportok háttérbázisa kezdett leépülni, így a helyi biztonsági erők a többi járás „megtisztítására” koncentrálhatták erőiket. Ez viszont magával vonta a PRT-11, az ISAF, valamint az afgán hadsereg és rendőri erők egyik legnagyobb közös sikerét is: a Bay Saqal-i ellenálló csapatlakoását a békefolyamathoz. A térség ugyanis sokáig helyet biztosított azon ellenálló csoportoknak, amelyek innen kiindulva hajtották végre támadásaikat a tartomány más területein. (Korábban sem az ISAF, sem az ANSF nem tudta felügyelni a térséget, már csak a nehéz megközelítési viszonyok miatt sem.) A sikeres műveleteknek köszönhetően erről a területről száz ellenálló jelezte átállási szándékát a tartományi rendőrfőnököknek, aki a PRT-11 segítségét kérte a tárgyalások megkezdéséhez, a terület biztosításához, a megadási procedura lebonyolításához.

– Afgán, német és amerikai szövetségeseinkkel közösen kö-

zelítettük meg a fennsíkot, ahol az ellenálló tradicionális módon adták át a fegyvereiket – emlékszik vissza Ruszin ezredes. – Szemtől szemben álltunk a korábbi ellenséggel, akik elfogadták a békejobbot, majd élvezhették az általunk nyújtható, a normális civil életbe történő visszatérést segítő oltalmat.

Természetesen az eddig vázolt folyamat nem volt „töretlen diadalmenet”: számtalan nem várt és tragikus esemény nehezítette a 11. váltás tevékenységét is, amelyek akár visszavethették volna a kedvező változásokat. Egyik legnagyobb kihívásuk az emlékezetes Korán-égetés helyi következményeinek elhárítása volt.

A Pol-e Khomri belvárosában összegyűlt tízezer tüntető tömegből mintegy ezerfős csoport a PRT tábora elé vonult, s egyre agresszívebben kezdett fellépni. Az egész kontingenst készenlétbe kellett helyezni, s a tüntetők behatolását a táborba csak a váltás katonáinak felkészültsége, higgadtsága és határozott fellépése akadályozta meg. (Egyébként ez a hozzáállás és hozzáértés jellemezte a kontingens minden katonájának tevékenységét a teljes mandátum alatt – jegyzi meg a parancsnok.) Az incidens súlyosságára jellemző, hogy a helyi biztonsági erők „tömegoszlatása” következtében egy fő életét veszítette, és sokan megsebesültek. A PRT tevékenységének lakossági elfogadottságát viszont jól jellemzi, hogy a közhangulat még ezek után sem fordult ellenük.

Természetesen ez sem a „véletlen műve” volt, hiszen a PRT-11 humanitárius, újjáépítési és biztonsággerősítő tevékenységét széles körben ismerte a tartomány lakossága. Mindenki emlékezett arra, hogy a 2012 januárjában és februárjában leesett (az előző évi mennyiségnek kétszeresét jelentő) csapadék, az előző nyári rendkívüli szárazság, majd az extrém téli hideg miatt milyen kilátástalan helyzetbe kerültek a növénytermesztésből és állattenyésztésből élő, utolsó tartalékjaikból is kifogyó családok. A PRT-11 ebben a helyzetben, a szövetségeseikkel együttműködve, több mint ezerötyszáz családon segített. Több mint húsz

A műveleti területen csak géppárban repülhetnek az ISAF helikopterei.

A természeti katasztrófák után a lakosság minden segítségnek örült.

tonna élelmiszert juttattak el a rászorulókhöz, és – lapoz jegyzetfüzetében Ruszin ezredes – háromszáz takarót, negyvenhat sátrat, négyszázötven árvízvédelmi kosarat, hétszázötven készlet melegruházatot, kétszázötven gumicsizmát, hetvenöt termoszt és főzőszettet, valamint tizenkétezer állategészségügyi vakcinát szállítottak a térségbe. De arra is emlékeztek a helyiek, hogy a nahrini – tizenhárom bányász életét követelő – bányaszerencsétlenség után a kontingens azonnal humanitárius segélycsomagokkal segítette az áldozatok és a sérültek, köztük a kórházban ápoltak családjait.

A parancsnok szerint tartományi újjá-

építési, fejlesztési és segélyezési tevékenységükhöz természetesen nagyban hozzájárult az is, hogy a CIMIC-költségvetés, valamint az Amerikai Egyesült Államok által nyújtott anyagi lehetőségek igénybevételevel sikerült megháromszorozni projektjeik számát. (A PRT-10 által megkezdett, és a tizenegyedik váltás által folytatott projektek statisztikájában összesen harmincyolc oktatási, harmincegy infrastrukturális, huszonhat egészségügyi, kilencven kormányzati és biztonsági, valamint húsz humanitárius segélyezési akció szerepel.)

Összegezve a PRT-11 szolgálatellátásának tapasztalatait, Ruszin ezredes há-

rom területet emel ki. A kontingens a folyton változó biztonsági körülmények közepette is el tudta látni az alapfeladatát: a lakosság élet- és munkakörülményeinek javítását. A szövetségeseikkel karöltve meg tudták teremteni, és folyamatosan fenntartották ezen feladatok végrehajtásának biztonsági feltételeit. Végül, de nem utolsósorban, az előző kontingensek tevékenységére alapozva, azt folytatva, hozzájárultak az állami és önkormányzati adminisztráció, valamint a hadsereg, a rendőrség megszervezéséhez, tevékenységükhöz, és megtették az első lépéseket a felelősség átadásának hosszú és rögös útján.

A Bay Saqal-i ellenállók ünnepélyes keretek között adták meg magukat és csatlakoztak a békefolyamathoz.

BÉKÉS ÁTMENET

HIVATALOS NATO-MEGFOGALMAZÁSBAN TRANSITION ÉS REINTEGRÁCIÓ, VAGYIS A BIZTONSÁG SZAVATOLÁSÁNAK FOKOZATOS AFGÁN KÉZBE ADÁSA, A KÖZIGAZGATÁSI RENDSZER FELÉPÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA, VALAMINT A BÉKEFOLYAMATHOZ CSATLAKOZÓ VOLT ELLENÁLLÓK TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉSÉNEK SEGÍTÉSE: AZ MH PRT 12. KONTINGENSE AZ ALAPRENDEL-TETÉSE MELLETT E FELADATRENDSZER JEGYÉBEN LÁTTA EL SZOLGÁLATÁT.

Többek között elődeink munkájának is köszönhetően, kontingensünk „afganisztáni értelemben” kedvező körülmények között kezdhetett meg tevékenységét – tájékoztat Somogyi János alezredes, a 12. váltás parancsnoka. – Javult a biztonsági helyzet, a PRT jelentős szimpátiát élvezett a lakosság körében, és a politikai, gazdasági, társadalmi élet területén is viszonylagos javulás, fejlődés jellemezte ezt az időszakot. Beszélgetésünkéből aztán később kiderül, hogy a „viszonylagos” kifejezést komolyan kell venni, mert azért „nem olyan szép a menyasszony”, mint az elsőre látszik. Arra is hamar fény derül, hogy Somogyi alezredes már jelentős

afganisztáni tapasztalatokkal bírt a PRT-parancsnoki beosztása átvételekor, hiszen korábban már kétszer szolgált az ázsiai országban. 2006-ban az ISAF-parancsnokság hadműveleti központjának hadszíntéri tűzkoordináló tisztje volt: többek között a szövetségesek F-16-os, Harrier, valamint A-10-es repülőgépeinek bevetését szervezte az ország teljes területén. 2011-ben aztán újra visszatért Afganisztánba, mint az ISAF RC North (Északi Régióparancsnokság) hadműveleti tervező főtitestje – volt tehát miből „merítenie”.

– E két misszió tapasztalatai nagyban segítettek a PRT-parancsnoki munkámat, hiszen az országot, a katonai és po-

litikai helyzetet, a tennivalókat állami és regionális szinten is megismerhettem, de a PRT azért egy egészen más „műfaj” – mondja Somogyi alezredes. A műveleti területre való kiérkezésük után hamar körvonalazódott, hogy a fő figyelmet a biztonság szavatolása fokozatosan afgán kézbe adásának szervezésére, a reintegrációs folyamat (a békefolyamathoz csatlakozó ellenállók társadalmi életbe való visszaállításának) továbbvitelére, valamint a rendelkezésükre álló magyar és nemzetközi anyagi háttér optimális, a lakosságot sújtó természeti csapások hatásait csökkentő, valamint az elemi szükségletek kielégítését célzó felhasználására kell fordítaniuk.

Mindezen feladatokat olyan körülmények közepette kellett végrehajtaniuk, hogy a bevezetőben említett nyugalom tényleg csak viszonylagos volt. Noha korábban az ISAF „Jadid”, és az afgán biztonsági erők „Nowruz” művelte időlegesen visszavetette az ellenállók, sőt jelentős német erők is települtek a tartományba, a Pakisztánból átszivárgó tálib ellenállók némi szünet után ismét offenzívába lendültek. Ebben az időszakban nem volt ritka a napi 2-8, rögtönzött robbantótesttel végrehajtott támadás; ezek elsősorban az afgán biztonsági erők, illetve az ISAF más erői ellen irányultak, vagyis a PRT nem volt elsődleges célpont, ám mégis jelentősen befolyásolták a magyar tartományi újjáépítési csoport tevékenységét is. Kaptak öngyilkos merénylettel való fenyegetéseket, mivel a különféle ellenálló csoportok árulóknak tartották a magukat legtöbbször a kontingensünknek megadó volt társaikat.

A bevezetőben említett három fő feladat egyike a helyi adminisztráció segítése volt. A „transition” folyamatában az afgán állami és tartományi szervezeteknek, valamint szervezeteknek a biztonság megteremtésére, a jól működő adminisztráció kialakítására, valamint a normális élet- és munkakörülmények megteremtésére irányuló munkája jelentős PRT-segítést igényelt. A törzsi alapon, különböző csoportterdek alapján szerveződött társadalmi viszonyok, valamint a korrupció mellett a különböző hivatalok, helyi szervezetek felkészületlensége és anyagi hátterük hiá-

nya is roppant módon megnehezítette a kontingens ez irányú tevékenységét

A viszonyok jellemzésére a kontingensparancsnok csak egy példát említ, nevezetesen a helyi afgán katasztrófavédelem tevékenységét (illetve annak hiányát) a természeti csapások elhárításának folyamatában. Az aszályos időszak után, télen lehullott hatalmas mennyiségű csapadék az egész tartományban árvizeket, földcsuszamlásokat okozott, ugyanakkor voltak olyan katasztrófa sújtotta területek, ahová még hetekkel később sem jutottak el a hatóságok. Gond volt az is, hogy a he-

PRT-12

2012. MÁRCIUS – SZEPTEMBER

lyi adminisztráció minden probléma megoldására azonnal a PRT segítségét kérte anélkül, hogy ők maguk bármit is kezdeményeztek volna. Ebben a helyzetben Somogyi alezredesék számos, Camp Pannóniában tartott találkozón győzték meg arról a kormányzati és a helyi adminisztráció vezetőit, hogy a

1.

Kultúrák párbeszéde.

Somogyi János alezredes, kontingensparancsnok (balra).

problémákat csak közösen lehet orvosolni.

A 12. kontingens másik fő feladata a korábbi váltások idején megkezdett re-integrációs folyamat továbbvitele volt. A PRT-12 mandátuma alatt is több, 20-40 fős ellenállói csoport jelezte átállási szándékát – a PRT jó hírnevének következtében, Camp Pannóniában. Csakhogy, miközben a „fertőzött” területekről kivonultak a tálibok, az ott maradt családjaik mindig segítették a „visszaszivárgást”. Meg kellett érteni a helyi adminisztrációval azt is, hogy az adott szó kötelezi őket. Sokszor előfordult ugyanis, hogy az ellenállást beszüntetőknak az ígéretek ellenére sem biztosítottak semmiféle megélhetési forrást, így más lehetőség híján hamarosan „visszaálltak”. Ennek megértetése, az állami és a

A PRT az OMLT és az afgán nemzeti hadsereg közös segélyezési akciója.

Kutya meleg: itatás fűszerész módra.

helyi vezetés megfelelő lépéseinek ki-kényszerítése viszont a PRT-nek hosszú, rögös utat jelentett.

A PRT-12 tevékenységének harmadik fő iránya az alaprendeltetés – vagyis a tartományi újjáépítési és segélyezési feladatok – ellátása volt.

– Ilyen körülmények között klasszikus újjáépítési tevékenységről nem is beszélhettünk – mondja a parancsnok –, a hangsúly a stabilizációs projekteken és feladatokon volt. Természetesen mi is építettünk utakat, iskolákat, támo-

gattunk kórházakat, és próbáltuk a lehető legszélesebb spektrumban elérni az embereket. Ebben a munkában nagy segítségünkre volt, hogy a rendelkezésünkre álló magyar források mellett az amerikai CERP (Commander's Emergency Response Program) pénzei is elérhetővé váltak a számunkra. Az amerikai projektmenedzsererek látva, hogy a magyar PRT milyen sikeresen használja fel saját erőforrásait, saját pénzügyi kereteik egyre nagyobb hányadának felhasználását bízták ránk. Persze ez sem volt könnyű, hi-

szén amikor a helyi vállalkozók megtudták, hogy milyen nagy volumenű, például árvízvédelmi beruházások várhatóak, a gázolaj ára, illetve a munkagépek bérleti díja az egekbe szökött. Többek között a tartományi vezetők segítségével kellett megértetni velük, hogy az általuk kínált áron a vállalkozó mellett a lakosság is csak kevesebb napig és kevesebb „folyókilométerre” kaphat munkát.

A PRT-12 hatékony tárgyalási technikáinak köszönhetően rendre sikerült

orvosolni a problémákat, sőt folytathattak és befejezhettek korábban megkezdett fejlesztési projekteket is. Ezek közül csak egyet emel ki Somogyi alezredes: a Dande Ghor-i járásban található Jawnaw falu általános iskolája újjáépítésének megkezdését. 2011-ben az iskolát a tálibok vezetési pontként használták, ezért az ISAF-erők lebombázták. Azóta, ugyancsak a magyar PRT segítségével, sátrakban folytatódhatott tovább több száz gyermek oktatása. Ám

MH 5/3. lövészszázalój, valamint a Magyar Honvédség tucatnyi más alakulattól érkező speciális beosztású katonái szakértelmükkel mind hozzájárultak a kontingens sikeres tevékenységéhez. Mégpedig olyan körülmények közepette, hogy ez volt az első PRT-váltás, amely szabadságolás nélkül szolgált csaknem hét és fél hónapig a műveleti területen.

Az ötödik hónap volt a kritikus, de erre előre felkészültek, teszi hozzá So-

A javítórészlegnek mindig akadt munkája.

Nőnap Camp Pannóniában.

ezt követően, magyar és amerikai öszszefogásnak köszönhetően, mintegy ötszáz ezer dolláros költségvetéssel megkezdheték az újjáépítését. Mindvégig folytatták segélyezési tevékenységüket is, volt, amikor például az árvízkárosultakon fejenként százötven kilogrammos élelmiszer- és egyéb segélycsomaggal tudtak segíteni.

A parancsnok szerint természetesen mindezen feladatokat nem tudták volna magas szinten teljesíteni a kontingens kiválóan felkészült és motivált katonái nélkül.

– A törzs zömét kitevő MH 5. Bocskai István Lövészdandár szakemberei, a Force Protection századot biztosító

mogyi alezredes. A pszichológus és a tábori lelkész segítségével folyamatosan felügyelték a katonák mentális állapotát, és akinek kellett, segítettek átrendülni a holtpontra. Ehhez az is nagyban hozzájárult, hogy a parancsnokhoz mindenkinek, mindenkor „szabad bejárása” volt, bármilyen személyes probléma adódott is. Igyekeztek „kikapcsolódó napokat” szervezni, és „itthon” is mindent megtettek érdekükben. Jelentős családi probléma esetén a lehető leghamarabb megoldották a katonák hazajuttatását, a kint szolgálóknak pedig rendszeresen szállítottak hazai alapanyag-utánpótlást, például a húsvéti vagy éppen a karácsonyi menükhöz.

AZ ÁLDOZATOK ÜZENETE

A Honvédelmi Minisztériumot és a Magyar Honvédséget dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke képviselte azon az ünnepségen, amelyen Budapest második világháborús ostromának 68 évvel ezelőtti befejezésére és a harcokban elesettekre emlékeztek a Farkasréti temető 19/1-es parcellájánál. A vezérkari főnök a rendezvény után nyilatkozva elmondta: a múltból tanulnunk és okulnunk kell. Az áldozatok üzenete a jelennek és a jövőnek az, hogy el kell kerülnünk a hasonló tragédiákat. A maga posztján mindenkinek tennie kell azért, hogy többé ne ismétlődhessen meg az emberiséggel mindaz, ami a második világháborúban.

*Draveczki-Ury Ádám
Fotó: Dévényi Veronika*

TŰZ- ÉS VÍZPRÓBA

A szolnoki MH 25/88. Könnyű Vegyes Zászlóalj katonái szakkiképzésen gyakorolták a gyorsreagálású harcászat egyes elemeit, például azt, hogy mi a teendő, ha vízi akadályt kell leküzdeniük, vagy helikopterből kell vízbe ugraniuk. A lőtérén pedig a nyolcas számú speciális lögyakorlatot hajtották végre, amelynek keretében a katonák tűzpárokban küzdtek le a felbukkanó célokat. A részt vevők teljesítményét az úgynevezett mobil autonóm lőtérkészlet számítógépes rendszere mérte, amely rögzítette a sikeres találatokat, s mérte a kezdéstől az első lövés kiváltásáig eltelt, valamint a feladat végrehajtására fordított időt is. A kiképzés célja az volt, hogy az újonc katonák megismerjék az alakulat harcászati feladatrendszerét, s a zászlóalj teljes értékű tagjaivá váljanak.

Kovács Dániel; fotó: Dévényi Veronika

CIPRUSRA KÉSZÜLNEK

Befejeződött az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Misszió (UNFICYP) újabb váltásának négyhetes felkészítése. A magyar és szerb katonákból álló, összesen 54 fős alegység utolsó erőpróbaként az MH Bakony Harckiképző Központ táborfalvai lő- és gyakorlóterén hajtott végre zárógyakorlatot; ennek legfontosabb célja az állomány elméleti és gyakorlati felkészültségének fel-

mérése, illetve a két nemzet katonái alkotta alegység összekovácsolása volt. A gyakorlat során a kiképzők és a misszióból közelmúltban hazatért oktatók az UNFICYP-re jellemző szituációk beállításával igyekeztek a valóságot leginkább megközelítő helyzetet teremteni. Az állomány márciusban kezdi meg ciprusi külszolgálatát.

Nagy Róbert őrnagy

ELIT CSAPAT

A székesfehérvári nemzeti telepíthető híradó- és informatikai század felújított komplexumának avatóünnepségén Hende Csaba honvédelmi miniszter elmondta: az alakulat katonái a legmagasabb szintű infokommunikációs tudással rendelkeznek, műveleti területen képesek biztosítani a különböző telepített erők zavartalan kommunikációját és az információáramlást. Hallhattuk: a század alapfeladata, hogy híradó- és informatikai szolgáltatásokat biztosítson a különböző vezetési pontok számára. A miniszter aláhúzta: a századkomplexum kialakításának és a technikai eszközök beszerzésének több mint 600 millió forintos költségét teljes mértékben a NATO finanszírozza, s a szövetség a későbbiekben is hozzájárul az alegység működési költségeihez.

Kálmánfi Gábor; fotó: Galovtsik Gábor

LEHET ESŐ, LEHET SÁR...

A tatai MH 25. Klapka György Lövészdandár 11. harckocsi-zászlóaljának katonái a napokban vezetési gyakorlatot tartottak; a foglalkozás még a telephelyen, a technikai eszközök felkészítésével vette kezdetét. A gyakorlótéren hideg, eső és bokáig érő sár fogadta az alakulat harckocsivezető-jelöltjeit, akik e kiképzés keretében tökéletesíthették a T-72-esek irányításával, kezelésével kapcsolatos ismereteiket.

*Csete László törzsszázlós
Fotó: Gajó Péter zászlós*

ELŐLÉPTETÉSEK, KINEVEZÉSEK

Hende Csaba február elsejei hatállyal előléptette ezredessé Csurgó Attila alezredest (balra), az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred megbízott parancsnokát, egyben kinevezte az alakulat parancsnokává. A honvédelmi miniszter előléptette alezredessé Major Tibor őrnagyot és Kürti Dezső őrnagyot. Ezzel egyidejűleg kinevezte Major Tibor alezredest az alakulat tűzszerész parancsnokhelyettesévé, Kürti Dezső alezredest pedig az ezred törzsfőnökévé. Gangler László alezredest (jobbra), az MH Pápa Bázisrepülőtér megbízott parancsnokát a honvédelmi tárca vezetője február elsejei hatállyal előléptette ezredessé, egyben kinevezte a bázis parancsnokának.

Honvedelem.hu

KIKÉPZŐTISZTEKET KÜLDÜNK MALIBA

Magyarország tíz kiképzőtisztel járul hozzá az Európai Unió mali missziójához – jelentette be Hende Csaba honvédelmi miniszter. A hat mesterlövészből, három egészségügyi szakemberből és egy összekötő tisztből álló csoport március környékén utazhat a nyugat-afrikai államba. Franciaország a Mali északi részét ellenőrzésük alatt tartó iszlamista milíciák előretörésének megállítására, Mali elnökének kérésére, 2013. január 11-én indított katonai akciót az országban. A hadművelet célja Mali államiságának, területi integritásának és szuverenitásának megvédése, valamint annak megakadályozása, hogy az ország a nemzetközi terroristacsoportok központjává váljon a térségben. Az akciót az ENSZ Biztonsági Tanácsa egyhangúlag támogatta.

Honvedelem.hu; fotó: Gregority Antal

FELADATSZABÓ ÉRTEKEZLET

Székesfehérváron, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság feladatszabó értekezletén Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára elmondta: a kormány a tavalyi évhez képest 2013-ban hozzávetőlegesen 3 százalékkal, több mint 7 milliárd forinttal emeli a honvédelmi költségvetés összegét. Az ágazati költségvetés kiadási főösszege idén tehát 241 milliárd 367 millió forint, a GDP 0,8 százaléka. Az államtitkár a múlt esztendő rendkívül nehéznek, de mindent összevetve sikeresnek értékelte. Hallhattuk: a kormány 2015-ig garantálja a honvédelmi költségvetés nominális összegének szinten tartását, majd pedig évente a GDP 0,1 százalékaival növeli azt.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

A közelmúltban rendezték meg a Szolnoki Műszaki Szakközép- és Szakiskola Építészeti, Faipari Tagintézmény szalagtűző ünnepségét; idén először a végzős évfolyamban is vannak olyanok, akik részt vesznek a KatonaSuli-programban. Az ünnepségen az MH 86. Szolnok Helikopterbázis parancsnokának képviselőjében részt vett Mádi Lajos alezredes, kiképzési főnök. A Légierő Zenekar – Szolnok tagjaiból álló ötfős kamarazenekar húszperces műsorral varázsolta még ünnepibbé a hangulatot. A KatonaSuli növendékeinek – a hagyományoktól kissé eltérve és talán új hagyományt teremtve – nem osztályfőnökeik, hanem Mádi alezredes és Jaksa Tibor önkéntes művelési tartalékos alezredes, a program szolnoki szervezője és koordinátora tűzte fel a szalagokat.

Tószegi Zoltán százados; fotó: Papp Béla főhadnagy

KATONÁS SZALAGAVATÓ

BÉKE PORAIKRA

A közelmúltban mutatták be dr. Szabó Péter alvezredes és Bús János művét, a Béke poraikra című könyv harmadik részét. A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumban megtartott eseményen részt vett Vargha Tamás, a honvédelmi tárca parlamenti államtitkára, aki elmondta: ez a kötet olyan adósságot ró le, amellyel a magyar nemzet régóta tartozik önmagának. A Zrínyi Kiadó gondozásában megjelent könyv a második világháborúban, a nyugati fronton fogásba esett, elhunyt magyar katonáknak állít emléket. A sorozat első kötetét 1999-ben, míg a másodikat 2001-ben adták ki; az előbbiben a keleti fronton, az utóbbiban pedig a történelmi Magyarország területén elesett katonák neveit olvashatjuk.

Szó Péter

Fotó: Dévényi Veronika

TISZTELET, FEGYELEM, ALÁZAT

Ünnepi állománygyűlést tartott fennállásának második évfordulója alkalmából az MH Ludovika Zászlóalj, a budapesti Zrínyi Miklós laktanyában. Az ünnepségen a honvédtisztjelöltek mellett egykori ludovikás tisztek is megjelentek. Beszédében Molnár Zsolt ezredes, az alakulat parancsnoka felidézte a zászlóalj megalakításának körülményeit, majd rámutatott: mostanra a helykeresés időszaka végérvényesen lezárult, a feladatok mindenki számára világossá váltak. Az ezredes kiemelte: a tisztjelöltek többsége megértette a tisztelet, a fegyelem és az alázat fogalmak jelentését, fontosságát.

Draveczi-Ury Ádám

Fotó: Tóth László

Ami a csövön kifért

TÜZERŐ

IDEI KIKÉPZÉSI ÉVÜK ELSŐ LŐGYAKORLATÁT HAJTOTTÁK VÉGRE TÁBORFALVÁN AZ MH 25/88. KÖNNYŰ VEGYES ZÁSZLÓALJ KIJELÖLT ALEGYSÉGEI.

Az ellenőrző, szinten tartó lögyakorlatot a zászlóalj fő fegyvereivel hajtották végre a harctámogató század katonái – mondta *Pintér Ferenc alvezredes*, a zászlóalj parancsnokhelyettese. A könnyű vegyes zászlóaljnál három manőveralegység – három gyorsreagálású lövészszázad van. Őket támogatják a nehézfegyveres harctámogató század felderítő-, aknavető-, páncéltörő- és műszaki szakaszai. Az aknavetősök adják a lövészszázadok tűztámogatását; ennek megfelelően ez a szakasz is felkészül az idei évre ütemezett lövész-harcfeladatok támogatására.

Az RPG-7-es gránátvető a 25/88-nál is a lövészraj egyik fő fegyvere. A zászlóalj lövészkatonaiknak érteniük kell az alapfegyverekhez, a gépkarabélyhoz, a géppuskához és az RPG-7 gránátvetőhöz egyaránt, hogy más beosztás ellátására is alkalmasak legyenek. A másodbeosztásra történő felkészítésükre a kiképzési év későbbi szakában kerül sor. A mesterlövész-kötelékek szintén a harctámogató század felderítőszakaszának részei. Alapvető feladatuk az információszerzés, kiemelten fontos célok megsemmisítésével pedig zavart okoznak az ellenség harctevékenységében. Egy megfelelő helyen és időben alkalmazott erőszorzó mesterlövészcsoport harcértéke felér akár egy lövészszázadéval is.

TÁBORI POSTA

A VÍZ ÉLETET AD, MI VIZET ADUNK!

KÖZEL 150 TELEPÜLÉS CSAKNEM 500 EZER LAKOSÁNAK ÉLETÉT ÉRINTI A 2012. DECEMBER 25-ÉN ÉLETBE LÉPETT ÚJ, AZ IVÓVIZET, ANNAK IS AZ ARZÉNTARTALMÁT ÉRINTŐ SZIGORÚBB EURÓPAI UNIÓS IRÁNYELV. A HONVÉDELMI TÁRCA MAGYAR HADIIPARI KUTATÁS-FEJLESZTÉSI, GYÁRTÁSI MEGOLDÁSSAL SEGÍT AZ EGÉSZSÉGES IVÓVIZET NÉLKÜLÖZŐ POLGÁROKNAK.

UNIÓS HATÁRÉRTÉKEK

Az Európai Unió valamennyi tagországára, így Magyarországra is érvényes a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátásáról szóló 98/83/EK irányelv, amely az eddig nálunk alkalmazott határértéknél jóval szigorúbbakat ír elő. Hazánknak legkésőbb 2012. december 25-ig kellett megfelelnie e követelménynek, azaz azóta a polgárok mindegyikének biztosítani kell az EU-elvárásoknak megfelelő minőségű ivóvizet.

Magyarország 2004-ben, az unióhoz való csatlakozáskor átmeneti mentességet kapott az irányelv bevezetése alól, egészen a tavaly decemberi időpontig. Hazánk számára a KEOP (környezet és energia operatív program) 1.3.0 ivóvízminőség-javítás pályázati konstrukciója keretében 141 milliárd forint állt rendelkezésre a 2007–2013-as európai uniós költségvetési és pályázati időszakban. Az ivóvízminőség-javítást tekintve fontos lépést jelentett az 1379/2012 (IX. 20.) kormányrendelet, mely az átmeneti vízellátásra, illetve a program keretében megvalósuló beruházások gyorsítása érdekében határozott meg feladatokat.

Érdemes azonban kiemelni: szó sincs arról, hogy a magyar lakosság az „arzénos vízzel” mérgező folyadékot

fogyasztott volna évtizedeken keresztül. A víz arzéntartalmára eddig is vonatkoztak egészségügyi határértékek, amelyek azonban az elmúlt években szigorodtak.

A fémek közé tartozó, acélszürke, fémes fényű, kristályos, íztelen és szagtalan mérgező anyag – az arzén – elsősorban a földkéreg kőzeteiben és a talajban fordul elő. Az arzén az esetek túlnyomó többségében geológiai eredetű; a talaj mélyebb víztartó rétegeiben fordul elő és onnan kerül az ivóvízbe. Ráadásul a Kárpát-medencében van a világ harmadik legnagyobb kiterjedésű, természetes jellegű arzén-előfordulása. A geológiai okok mellett az emberi tevékenység következtében is szennyeződhet a környezet arzénrel:

a bányászat, a meddőhányók, a fémolvasztás, a szén, az olaj és a hulladékok égetése szintén szennyezheti az ivóvízbázist.

VÍZFORRÁS 2013

A Magyar Honvédség kijelölt erőinek idén január elsejétől döntő szerepük van abban, hogy az érintett települések lakossága egészségre ártalmatlan ivóvízhez jusson addig is, amíg a Honvédelmi Minisztérium vezetésével gyártott víztisztító konténereket valamennyi érintett településre telepítik. Oláh József ezredes, a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokságának (MH ÖHP) megbízott törzsfőnöke, egyben a Vízforrás 2013 feladat ve-

A Vízforrás 2013 feladat során tartálykocsikkal és zacskós vízzel biztosítják a lakosság ellátását a minden határértéknek megfelelő ivóvízzel.

zetője elmondta: bár az előkészítési feladatok már 2012 augusztusa óta folytak, november közepén vált igazán ismertté a feladat nagysága.

A feladatszabást követően, december elején kezdődött meg a tervezés. A kijelölt erők felkészítésére és kiképzésére december 7–26., míg a személyi állomány és a technikai eszközök átcsoportosítására december 27–31. között került sor.

A folyamatosan változó körülményekhez rugalmasan igazodó tervezés, illetve a feladatok zökkenőmentes végrehajtása eredményeként 2013. január elsejétől 123 település közel 340 ezer lakosát és 44 községi közintézményét (bölcsődéjét, óvodáját, kórházát) látják el megfelelő minőségű ivóvízzel.

A feladat hatékony végrehajtása érdekében „csatasorba állt” az MH ÖHP és 12 kijelölt, alárendelt katonai szervezetének 249 katonája, bevontak kilencvenöt 1 köbméteres vízutánfutót és a mozgatásukhoz szükséges tehergépjárművet, tizennyolc 8 köbméteres vízszállító teherautót, valamint hét, óránként 900 liter kapacitású TTR18–28 automata tömlőtásakos csomagoló berendezést.

Az első két hét eredményei, illetve a 2013. január 15-ei összesített adatok alapján, a Belügyminisztérium által pontosított önkormányzati igényeknek megfelelően, immár 160 tele-

pülés 421 588 lakosát látják el egészséges ivóvízzel. Az MH ÖHP-hoz eljuttatott információk, illetve a települések polgármestereinek és lakosainak visszajelzései alapján Oláh József ezredes sikeresnek ítélte meg a Vízforrás 2013 feladat végrehajtásának eddigi időszakát. A feladat végrehajtásába bevonták a Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Művelési Központ CIMIC-csoportjait is, amelyek munkájának köszönhetően

A víztisztító konténereket a gödöllői HM CURRUS Zrt. üzemében építik meg.

a lakosság hamar elfogadta és igénybe is vette az egészséges ivóvizet.

A lakosonként tervezett napi három liter ivóvíz zökkenőmentes szállításához egyebek között tartalék technikai eszközök is rendelkezésre állnak. A tervek alapján a munkában már részt vesznek önkéntes művelési tartalékosok is, enyhítve a feladatba bevont hivatásos állomány erőfeszítéseit. A HM CURRUS Gödöllői Harcjármű-technikai Zrt. által gyártott speciális víztisztító konténereket immár folyamatosan telepíti a honvédség az adott helyszínre.

KONTÉNERTECHNOLÓGIA

A HM CURRUS Zrt. üzemcsarnokaiban még február közepe táján is 2x12 órás műszakban készültek az AsR 10/40M konténerizált víztisztító és vízkiadó berendezések. Molnár Attila, a CURRUS vezérigazgatója elmondta: a zrt. jogelődjét, az egykori Gödöllői Gépgyárat 1952-ben alapították, de a vállalat a napi hírekben is szereplő víztisztító konténerek kapcsán nemcsak a hadiipari múlt okán „került képbe”. A cég vezetése ugyanis igen nagy figyelmet fordít az innovációra, a saját forrásokból végrehajtott fejlesztésekre, a magyar technológia és mérnöki gondolkodás felhasználására. Ezért örömmel vették a döntést, hogy miután a kormány külön határozatban deklarálta a víztisztító konténerrendszerek kifejlesztésének és gyártásának feladatát, a nagy kihívást jelentő munkát rájuk, a CURRUS munkatársaira bízta. A gödöllői szakemberek 40 láb hosszú konténerben alakították ki azt a speciális víztisztító rendszert, amelynek alkalmazásával az előállított ivóvíz nem tartalmaz a megszabott határértéknél több arzént, bórt vagy fluort. A szabványosított méretű, de speciális felépítésű, teljesen saját fejlesztésű és gyártású konténer könnyen szállítható, telepíthető és üzemeltethető.

A konténerekkel addig látják el a települések víztisztítási feladatait, amíg a hazai KEOP-támogatásokból elkészülnek a véglegesnek szánt víztisztító üzemek. Ez akár a meglévő konténerek továbbhasznosítását is jelentheti, ugyanis azok megfelelő infrastruktúrával (tetőzet, oldalfalak, energiaellátás, rendszeres karbantartás) üzemmé alakíthatók át. A CURRUS-nál

pedig már a tervezés megkezdésekor gondoltak a több milliárd forint összértékű rendszerek későbbi hasznosítására.

TISZTA VIZET A POHÁRBA!

„A víz nem kevesebb, mint az életünk – ettől függ mindenünk. A település legfontosabb, ám eddig megoldhatatlannak tűnő feladata éppen az egészséges ivóvíz biztosítása volt. A kormány segítségével azonban ez sikerült.”

Ezt február 19-én, az első telepített honvédségi víztisztító konténer átadása alkalmából mondta Ruck Márton, a Békés megyei Medgyesegyháza–Bánkút polgármestere.

Hende Csaba ünnepi beszédében hangsúlyozta: a tiszta ivóvíz az emberi élet fenntarthatóságának egyik feltétele. E naptól egy nagyon régi probléma szűnik meg ezen a településen és hamarosan az egész térségben. Június 30-ig pedig további mintegy 150 helyszínen állítanak fel egy vagy több konténert. A tárcavezető kiemelte: a Magyar Honvédség önkéntes művelési tartalékosai állították fel és helyezték üzembe a konténert, s hasonlóképpen ők fogják felállítani, üzembe helyezni a többi, közel félmillió ember ivóvízellátását biztosító konténert is. Hende Csaba kijelentette: a víztisztító képesség fontos eleme a Magyar Honvédség képességrendszerének, hiszen válsághelyzet esetén a katonák mellett az ország lakosságának vízellátását is biztosítani kell. A honvédségnél meglévő képesség találkozott a tudatos iparfejlesztéssel, amelynek az elmúlt két és fél évben már több más eredménye is van. Ismét bebizonyosodott, hogy a katonai kutatások eredményei hosszabb-rövidebb idő elteltével megjelennek a polgári életben is. Ezért is nagy jelentőségű a 2012-ben elindított HADIK-terv, mely a magyar hadiipar újjáépítését, talpra

A konténerek magyar ötletből, magyar technológiával Magyarországon készülnek – emelte ki Móró Lajos, a HM EI Zrt. vezérigazgatója.

léktermékéből „született” egy olyan anyag, amely képes kivonni a vízben oldott arzént. A találmányt felkarolta és továbbfejlesztette a HM EI Zrt. A konténereket a HM CURRUS Zrt.-ben gyártották, így ez a magyar fejlesztés is magyar munkahelyeket teremtett.

2013. február 18-ig a megrendelt konténerekből 106 gyártása fejeződött be. Közülük 69-et már telepítettek is, beüzemelésük és átadásuk folyamatosan történik.

állítását hivatott szolgálni.

Móró Lajos, a HM EI Zrt. vezérigazgatója kifejezte reményét, hogy a magyar kutatási-fejlesztési eredményekre alapuló technológiát minél több helyen fogják alkalmazni a véglegesnek szánt víztisztító rendszerekben is, és ebben a HM EI Zrt.-nek jelentős szerepe lesz. Kiemelte: 2008-ban egy magyar mérnök ötletéből, a gabonafeldolgozás egyik mel-

A tiszta ivóvizet adó konténer csapját Hende Csaba miniszter nyitotta meg elsőként.

MÁRCIUS VÉGÉN KEZDI MEG SZOLGÁLATÁT AFGANISZTÁN „ÉGI KAPUJÁBAN”, A KABULI NEMZETKÖZI REPÜLŐTÉREN (KAIA) A MAGYAR ŐR- ÉS BIZTOSÍTÓ KONTINGENS MÁSODIK VÁLTÁSA. A MINTEGY KÉTSZÁZHARMINC FŐS ALEGYSÉG ALAPVETŐEN AZ MH 5. BOCSKAI ISTVÁN LÖVÉSZDANDÁR HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI 62. LÖVÉSSZÁSZLÓ-ALJÁRA ÉPÜL, TERVEZETT PARANCSNOKA APÁTI ZOLTÁN EZREDES.

„Harcra kész” a második váltás

KAPUŐRÖK

A három hónapig tartó, intenzív cél-felkészítés végén negyvennyolc órás zárógyakorlaton bizonyította felkészültségét az MH Kabul Nemzetközi Repülőtér Őr- és Biztosító Kontingens (MH KNR ÖBK) második váltása. A kontingens „magját” adó MH 5. Bocskai István Lövészdandár parancsnoka, dr. Böröndi Gábor dandártábornok elégedett a katonák felkészültségével.

– Ilyen feladatot még sosem hajtottunk végre, ez számunkra teljesen új misszió, új kihívásokkal – mondta a tábornok. – A felkészülés során a korábbiakhoz képest lényegesen több információra és a tapasztalatok alaposabb feldolgozására volt szükség. Nem alkalmazhattuk ugyanis azt a korábbi mód-

szert, hogy a műveleti területről friss tapasztalatokkal hazatért katonák segítsenek az új váltás kiképzésében. Ezért jelentett nagyon sokat az, hogy decemberben Apáti Zoltán ezredes, a kontingens tervezett parancsnoka vezetésével egy tízfős csoport utazhatott a kabuli reptérre hadszíntéri felkészítésre, a műveleti területen szerzett tapasztalataikkal pedig kiegészítettük a kiképzési tervet.

A kontingens tagjai a felkészülést tulajdonképpen tavaly márciusban, NATO CREVAL-ellenőrzéssel kezdték, amelyen a hagyományos harctevékenységi formák több mint 1300 szempontjának kellett megfelelni. A „harcra kész” minősítés birtokában már jóval egyszerűbb volt a katonák specifikus, az af-

ganisztáni misszió ellátására történő kiképzése. Ennek keretében a katonák elsajátították az Őr- és Biztosító feladatrendszert, és megismerték az ázsiai ország társadalmi és kulturális jellegzetességeit is.

A kabuli reptéren jelenleg a franciák

A kabuli nemzetközi repülőtérnek egy felszállópályája van. Itt történik az afgán légierő helikoptervezetőinek, szállítógép-pilótáinak és a műszakiaknak a kiképzése is. Óriási a zsúfoltság, de nemcsak az északi, katonai oldalon, hanem a déli, civil részen is. Évente több mint 120 ezer repülőeszköz fordul meg itt, csak a katonai teherszállító gépek forgalma több mint 250 ezer tonna.

töltik be a vezető nemzet szerepét, utánuk a magyar kontingens létszáma a legnagyobb. Katonáink feladata a bázis védelme, szükség esetén gyorsreagálású műveletek végrehajtása, az esetleges ellenséges támadások elhárítása, az épületek, a helyiségek, a repülőtérre érkező járművek és személyek biztonsági átvizsgálása, ellenőrzése lesz.

– Folyamatosan tartottuk a kapcsolatot a jelenleg kint szolgáló első váltás tagjaival, tapasztalataik alapján módosítottuk például a lökiképzést, amelyhez most egy tornyot építettünk, hiszen Kabulban őrtoronyból is el kell tudni hártani egy esetleges támadást. Új feladat számunkra a támadások elhárítására történő felkészülés és a házi készítésű robbanóeszközök felderítése. Amikor pedig információt kaptunk arról, hogy az ellenállók akár vegyi eszközöket is alkalmazhatnak, azonnal megnöveltük a vegyivédelmi felkészítésre tervezett időt, és módosítottuk a kiképzés tematikáját. Ezek után nyugodt szívvel engedem el külszolgálatra a missziót, katonáink felkészültek a feladat végrehajtására, igazi „csapat”, bajtársi közösséggé kovácsolódtak – összegezte a tapasztalatokat a dandár parancsnoka.

Apáti Zoltán ezredes, a második váltás tervezett parancsnoka is elégedett a katonák felkészültségével. Véleménye komoly elismerésnek számít, hiszen ez lesz az ötödik missziója: korábban szolgált már Cipruson, Bosz-

nia-Hercegovinában és Afganisztánban is.

– A magyar kontingens feladata a repülőtérben lévő tábor és azon belül a parancsnokság védelme, a kapuk üzemeltetése és a belépni kívánó személyek, járművek átvizsgálása – sorolja Apáti ezredes. – Intézkedési hatáskörünk a területre belépő valamennyi személyre kiterjed, legyen az illető valamelyik szövetséges nemzet katonája, civil alkalmazottja, vagy a helyi lakosok közül bárki. A feladatunk végrehajtására a lehető legalaposabban fel kellett készülnünk, hiszen a legapróbb figyelmetlenségünk súlyos következményekkel járhat.

Az MH Kabul Nemzetközi Repülőtér Őr- és Biztosító Kontingensnek két tűzszerész tagja is van. Vécsei Zoltán zászlós munkáját Rocky, a kétéves jack-russel terrier segíti, Töreki István főtörzsőrmester társa pedig Forrest, az ugyancsak kétéves németjuhász. A táboron belül fognak dolgozni, a beléptetések alkalmával elrejtett robbanóanyagot keresve vizsgálják át a gépjárműveket.

– A korábbi kutyám megöregedett,

„nyugdíjba” vonult, az új társam Forrest lett. Nagyon okos, fegyelmezett és gyorsan tanul – simogatja meg segítőtje fejét Töreki főtörzsőrmester. – Egy éve dolgozunk együtt, a kiképzése az úgynevezett téglás módszerrel történt: egy téglába először elrejtettük a labdáját, aztán a labdáját a robbanóanyaggal, végül pedig csak a robbanóanyagot – a labdával való játék pedig a megtalálás jutalma volt. Nagyon érzékeny a szimata, megbízható kutya, remélem, útközben is megőrzi a nyugalma. Most fog ugyanis először repülni.

Afganisztánban sok vízhiányos, száraz terület van, különösen ritka a megfelelő minőségű ivóvíz, amit épp ezért nagyon megbecsülnek.

Az afgán társadalomban nagyon fontos a büszkeség és a becsület. Ha egy tárgyalás során az afgán tárgyalófelet ismerősei, rokonai, kollégái, beosztottai előtt kínos helyzetbe hozzuk, azzal ellehetetleníthetjük a további együttműködést.

Ha valahová először megyünk, illik apró ajándékokat vinni a vendéglátónak.

Mielőtt a szőnyegre lépnénk, lehetőleg vegyük le a cipőnk, ha ez nem lehetséges, kérjünk engedélyt, hogy cipőben maradjunk.

Ülés közben ügyeljünk arra, hogy a cipőnk talpa ne nézzen a beszélgető partner, illetve a kikészített ételek felé, ezért érdemes törökülésben lenni, vagy a sarkunkra ülni.

Ha teával vagy étellel kínálnak, lehetőleg fogadjuk el, kóstoljuk meg. A visszautasítást sértésként fogadhatják az afgánok.

Lehetőleg védőfelszerelést és fegyvert ne viseljük a tárgyalás során. Arcunkat soha ne takarjuk el beszélgetés közben.

Bőjti időszakokban különösen oda kell figyelni, hogy nyilvánosan sem étkezni, sem inni nem szabad a helyiek előtt.

A nők számára a legfontosabb az erényességük házasság előtti megőrzése, a családban anyaként betöltött szerep. Ezért lehetőleg férfi, férjzett asszonyokkal pedig csak a férjük jelenlétében kezdeményezzünk beszélgetést. Nem szabad megérinteni a nőket, ha kézfogást kezdeményeznek, csak férfiak jelenlétében szabad azt elfogadni. Minden más esetben a szívünk fölé tett kézzel kell a köszöntést viszonzni. Az afgán férfiak a feleségeik előtt mennek az utcán, előttük mennek be az ajtón, vendégségben a férfiak és a nők külön teremben ülnek. Nőt nem illik férfi tárgyalópartnerhez küldeni, a nőket csak nő motozhat meg, lehetőleg zárt helyen.

MH CKELMK-információ

A JAS-39-es fegyverzete

Magyar Gripen-géppár, Litening III-as konténerrel, a hátsó gép szárnyai alatt egy-egy AGM-54G levegő-föld rakétával.

A GRIFF KARMAI

A XXI. SZÁZAD VADÁSZBOMBÁZÓ REPÜLŐGÉPEI LEGINKÁBB EGYFAJTA PLATFORMNAK TEKINTHETŐK: A LÉNYEG A FELDERÍTÉSI ÉS A CSAPÁSMÉRÉSI KÉPESSÉG, NEM MAGA AZ ALAPREPÜLŐGÉP.

A felderítési és a csapásmérési képesség e századi elveinek felel meg az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis 1. „Puma” harcászati repülőszázadának „acél- és kompozitparipája”, a Saab JAS-39EBS HU Gripen vadászbombázó repülőgép is. Összeállításunkban e Griff-típus fegyverzeteit mutatjuk be, hatótávolság és feladat szerint.

LÉGI CSATÁK FEGYVEREI

A repülőgép alapfegyverzete a beépített, egycsővű Mauser BK-27 gépágyú. A fegyverrel légi és földi célok ellen egyaránt sikeresen vehető fel a küzdelem. A magyar pilóták gépágyúval földi célok ellen Táborfalván gyakorolhatnak rendszeresen, míg a speciális repülőgép vontatta légi célszákra legutóbb Svédországban, a Bottni-öböl felett nyitottak tüzet.

Lőszerhevederezés a Mauser BK-27-es gépágyúhoz.

A szárny törővégén svédországi éleslövészetre „indul” a Sidewinder légiharcrakéta.

Mauser BK-27 gépágyú.

A 27 mm-es kaliberű, 27x145 mm-es lőszer használó gépágyú egycsővű, revolver rendszerű. A 260 grammos lövedéket 1700 lövedék/perc tűzgyorsasággal kilövő gépágyút még a Panavia Tornado vadászbombázó repülőgéphez fejlesztették ki, de a Gripenek mellett az Alpha Jet kétüléses gyakorló és könnyű támadógép, valamint az Eurofighter Typhoon vadászbombázó repülőgép is használja a kistömegű gépágyút.

A gépágyú mellett a kecskeméti képzésszültségi Gripenek másik fő fegyvere az AIM-9L/I-1 Sidewinder légiharc-rakéta. A szárnyvégekre és a szárny alatti konzolokra

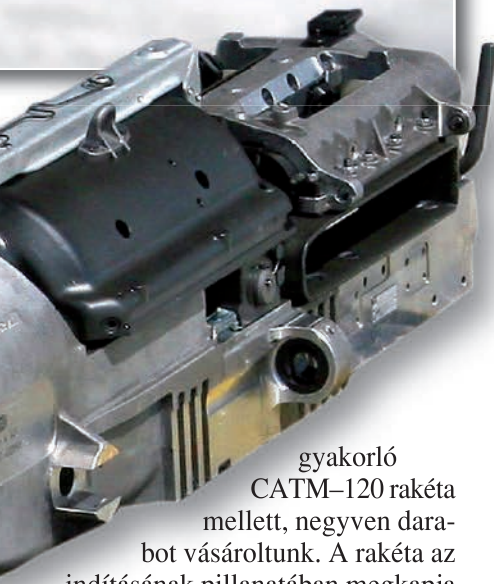
erősített, közeli hatótávolságú, infravörös önirányító fejjel rendelkező rakéta a nyugati katonai repülés alapfegyverének számít. A Sidewinder első, AIM-9B sorozatgyártott példányait még 1958-ban állította hadrendbe az amerikai haditengerészet, míg AIM-9X változatát nemrég fejlesztették ki és állították hadrendbe.

A középmezőnybe tartozó AIM-9L/I-1 az amerikai, exportra nem került

AIM-9M változat képeségeit éri el. Ehhez az eredeti, a német Boddenseewerk Gera-
tentechnik (BGT) gyártotta L változat továbbfejlesztésére volt szük-

ség. A cél a rakéta zavartól való védelmének javítása volt, hiszen a továbbfejlesztés jóval olcsóbb, mint az új rakéták gyártása. A továbbfejlesztett AIM-9L/I rakéták már érzéketlenek az egyesével kiszórt infracsapdákra, ezért stabilan tudják követni a célt. Kecskemétre, a magyar Gripenek fegyverzetébe a módosított elektronikai összetevőkkel, hibrid áramkörökkel, új szalagkábelekkel és a hajtóműben új, szilárd tüzelőanyaggal ellátott 9L/I-1 változat példányai kerültek. Ennek gyakorlórakétája a függesztett CATM-9L rakéta.

A legmesszebbre az AIM-120C-5 AMRAAM közepes hatótávolságú, aktív lokátoros önirányítású légiharc-rakéták érnek el. A rakétákból a 14 géphez, a 10

gyakorló CATM-120 rakéta mellett, negyven darabot vásároltunk. A rakéta az indításának pillanatában megkapja az indító repülőgéptől a célpont helyzetét, irányát, sebességét. A légiharc-rakéta a kilövés után, frissített adatok alapján, saját inerciális navigációs rendszere alapján közelíti meg a célpontot, majd a közelében bekapcsolja saját lokátoros önirányító rendszerét. A magas indítási/találási aránnyal és több légi győzelemmel is rendelkező típus továbbfejlesztett, megnövelt hatótávolságú (100 km feletti) C-5 változatát használják a magyar Gripenek.

CSAPÁSMÉRÉS AZ ÉGBŐL

A földi célpontok légi megsemmisítésének feladata is a Gripenekre hárul. Ehhez a XXI. század követelményeinek

megfelelő, irányított rakéta- és bombafegyverzet áll rendelkezésre. Igaz, a gépágyút már említettük, mint a földi célpontok megsemmisítésére is alkalmas fegyverzetet. A fegyverek előtt azonban röviden meg kell említeni a felderítéshez és a célravezetéshez elengedhetetlenül szükséges Litening III-as konténereket. A gép jobboldali törzstartójára függesztett konténerben nagy felbontású hagyományos, illetve infravörös kamerákkal tudja a pilóta a célokat felkutatni és kijelölni a rakéták és bombák számára. A konténer alkalmas az előretolt repülésirányító csoport katonái által lézerral megjelölt célok észlelésére és követésére is.

A Gripen a legnagyobb távolságból a szintén nyugati alapfegyverzetnek számító Maverick-család irányított rakétaival képes támadni a célokat. A Magyar Honvédség összesen 20 AGM-65G és 20 AGM-65H rakétát, valamint négy gyakorló példányt szerzett be. A G változat infravörös önirányító fejjel és nehéz, repeszromboló harci résszel rendelkezik; az éjjel és rossz időjárási viszonyok között is alkalmazható rakéta hatótávolsága kétszerese az eredeti, optikai keresőfejjel ellátott Maverick-ének. A H modell a korai AGM-65B/D változatokra épül, de a könnyű, páncéltörő harci résszel ellátott fegyver keresőfejébe új, nagyobb felbontású, továbbfej-

A rakéták indítása után a gépen maradt kábelcsomk a pilóták nagyra becsült ereklyéje.

lesztett kamerarendszer került, így a célok azonosítása gyorsabb, könnyebb és megbízhatóbb lett. A 136 kilogrammos WDU-24/B robbanótestnek és a precíziós irányítási lehetőségnek köszönhetően mindkét változat komoly ütőerőt jelent.

A gyakorlófeladatok ellátásához négy TGM-65 rakétát is vásároltunk. A rakéták javítására Kecskeméten és a nyír-

teleki HM Arzenál Zrt.-nél is lehetőség van. A repülőtéren a működőképességet ellenőrzik, de akár a rakéta irányítófejét (GCS), illetve a harci részt, a hajtóművet és a kormányokat is tartalmazó középsőhátsó szekciót (CAS) is képesek kicserélni. A hadiipari cégnél viszont a rakéta irányítórendszereit alkotó számítógépes kártyák cseréléséhez, a rakéta és rendszereinek beállításához, hangolásához szükséges képességekkel is rendelkeznek.

BOMBAMEGLEPETÉS

A JAS-39C/D változatain, így a C/D sárkányokra épített magyar EBS HU-k esetében is használhatók a 227 kilogrammos Mk 82-esnél nehezebb, 454 kilogrammos Mk 83 és a 907 kilogrammos Mk 84 szabadesésű bombák. Magyarország azonban a lézeres irányítású, precíziós támadásra alkalmas fegyverek mellett döntött, így az MK 84-esből a megfelelő irányítószettel készülő GBU-10 Paveway II-es, illetve a kisebb, MK 82-esből átépíthető GBU-12 Paveway II-es fegyverrendszereket rendeltük meg. A GBU-12-ből egyszerre öt függeszthető a repülőgép négy szárny alatti és középső törzs alatti tartójára, míg a nagyobb tömegű GBU-10-esből maximum három hordozhat a Gripen a két szárny alatti belső, illetve a középső törzs alatti tartón.

A cseh légierő Gripenje díszfestéssel és szárnyai alatt CATM-120 AMRAAM gyakorlórakétákkal fékez a Tiger Meet 2012-es gyakorlaton.

KÜLÖNLEGES KÖRÜLMÉNYEK KÖZEPETTE VÉGZETT KÜLÖNLEGES FELADATOK ELLÁTÁSÁHOZ, ÉRTELEMSZERŰEN, KÜLÖNLEGES KATONÁKRA, FELSZERELÉSRE ÉS FEGYVERZETRE VAN SZÜKSÉG. AZ MH 34. BERCSÉNYI LÁSZLÓ KÜLÖNLEGES MŰVELETI ZÁSZLÓALJ SZERENCSÉRE RENDELKEZIK KIVÁLÓAN FELKÉSZÍTETT KATONÁKKAL, A HUSZONEGYEDIK SZÁZADI HADVISELÉS KÖVETELMÉNYEINEK MEGFELELŐ FELSZERELÉSSEL ÉS FEGYVERZETTEL IS.

Különleges katonák – különleges fegyverek

M249 golyószóró
(Minimi)

VILÁGSZÍNVONAL

Az Amerikai Egyesült Államok kormányának és hadseregének anyagi, módszertani és kiképzési támogatásával alig hat esztendeje létrehozott magyar különleges műveleti zászlóalj már széles körű szövetségi elismerést élvez: csoportjaik hosszú ideje profeszionális szinten ténykednek Afganisztánban. E kiemelkedő szolgálatellátás egyik alapfeltétele a profi fegyverzet, amely – nem véletlenül –, többségében amerikai gyártású. Ennek két oka is van: egyrészt több hadműveleti területen, háborúkban is kipróbált és bevált fegyverekről beszélhetünk, másrészt pedig a magyar különleges műveleti csoportok Afganisztánban amerikai társaikkal közösen teljesítenek szolgálatot, így a szó szoros értelmében életmentő igény az

azonos, illetve kompatibilis fegyverek és lőszer használata. Cikkünkben – a teljesség igénye nélkül – a „Bercsényi” alapvető fegyvereit mutatjuk be.

A csoportok katonáinak legfontosabb egyéni fegyvere az M4 A1-es gépkarabély. Az 5,56x40 mm-es NATO-lőszerrel működő fegyver gyakorlati tűzgyorsasága 750–900 lövés percenként. A súlya, a harminc löszert magában foglaló szekrénytárral együtt, 3,1 kilogramm, ötszáz méterig gyakorlatilag pontlövő fegyver, e felett pedig területtüzet tud löni. Tartozékai között megtalálható az ACOG típusú, négyszeres nagyítású optikai irányzék, a puskalámpa, valamint a PAC2 lézeryírányzék, amelyet a katonák az éjjellátó készülékükkel együtt használnak. A fegyvert mellső markolattal

látták el, válltámasza négy állásban állítható. E paramétereinek köszönhetően, az M4 A1 nappal és éjszaka is kiválóan alkalmazható a hagyományos műveletek és az épületharcászat során egyaránt.

A következő fegyverük a Remington 870 Express Magnum, 12-es kaliberű „sörétes” puska. Az előágytáras, öt löszert magában foglaló fegyver megnevezésénél a sörétes jelző azért került idézőjelbe, mert számtalan másfajta lőszerrel is alkalmazzák. Gumilövedéket tömegkezelésnél, kerámialövedéket épületekbe való behatolás során, a gyors és roppant hatékony „ajtónyitáshoz”, hagyományos sörétes töltetet pedig épületharc során használnak.

Arzenáljukban az egyik „kakukktójas”, vagyis nem amerikai gyártmányú

M4 A1 gépkarabély

fegyver az MP5 A3-as géppisztoly. A német Heckler & Koch gyár által a hatvanas években kifejlesztett géppisztolyt a világ számos országának rendőrsége, terrorelhárító, valamint különleges műveleti egysége használja nagy sikerrel. A 9x19 mm-es Parabellum lőszerrel működő fegyver szekrénytára harminc löszert tartalmaz, hatásos lőtávolsága százötven méter, elméleti tűzgyorsasága pedig nyolcszáz lövés/perc. Görögökkel lassított tömegzárás működési elvének köszönhetően csaknem pontlövő fegyver, az első két-három lövés biztosan egy pár centiméteres körön belül ér célba. Kis mérete és súlya miatt kiválóan alkalmas épületen belüli műveletekre (tűzszabadtítás stb.) Géppisztolyok között egyedülálló tulajdonsága az egyes-, a rögzített háromlövéses és sorozatlövéses tűzváltókar-állítási lehetőség. A fegyver tartozéka a pus-

MP5 A3 géppisztoly

kalámpa és az AIMPOINT vörösponos irányzék. (Akciófilmekből ismerős lehet, hogy ahol megjelenik a rossziún a „piros pötty”, ott a biztos találat.)

A különleges műveleti csoportok támogatófegyvere az M249 golyószóró, közismert nevén a Minimi. Az 5,56x49 mm-es NATO-lőszerrel működő fegyver hatásos lőtávolsága nyolcszáz méter, elméleti tűzgyorsasága 700–1150 lövés/perc. Kis mérete és súlya, állítható válltámasza, könnyű kezelhetősége,

szállíthatósága és pontossága miatt a különleges műveleti erők kedvelt és hatékony támogatófegyvere. A csoportok mesterlövész-specialistáinak fegyvere az M24 Standard mesterlövészpuska. A Leupold Mk4 LR/T M3 10x40 milliméteres optikai irányzékkel ellátott fegyver 7,62x51 milliméteres NATO- (puska)lőszerrel működik, és nyolcszáz méteres távolságig valóban halálos pon-

tosságú. A forgótolózás rendszerű, villaállvánnyal, valamint állítható válltámasszal is rendelkező mesterlövészpuska tárában öt lőszer található.

Noha a különleges műveleti csoportok katonáinak elsődleges önvédelmi fegyvere a P9RC Parabellum, a közelmúltban megkapták – és a műveleti területen már használják is –, a másik nem amerikai fegyvert, a Glock 17 pisztolyt is. Az osztrák Gaston Glock által tervezett fegyver 9x19 mm-es Parabellum

Remington 870 Express Magnum sörétes puska

M24 Standard mesterlövészpuska

Glock 17 pisztoly

lőszerrel működik, ára 17 lőszeret foglal magában. A többségében különleges műanyagokból gyártott pisztoly ropant könnyű, alig hatvanhárom deka gramm. Három független biztosítási rendszere van, jobb- és balkezes kivételben egyaránt gyártják, kiegészítőként felszerelhető rá a taktikai lámpa, valamint a láthatatlan lézer-, illetve az infrarányzék is.

Bombák, gránátok, petárdák

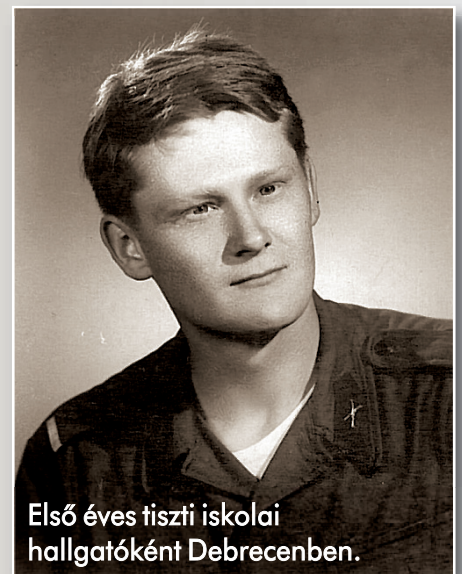
ÉVTIZEDEK PENGÉÉLEN

KEVÉS KATONÁNAK ADATIK MEG, HOGY ANNAK A LAKTANYÁNAK A KAPUJÁN, AMELYEN ELSŐ BEOSZTÁSÁT ELFOGLALANDÓ, IFJÚ HADNAGYKÉNT LÉPETT BE ELŐSZÖR, TÖBB ÉVTIZED UTÁN EZREDESKÉNT, AZ ALAKULAT PARANCSNOKAKÉNT TÁVOZZON. LÁNG LÁSZLÓ NYUGÁLLOMÁNYÚ EZREDESNEK MEGADTA A SORS EZT A LEHETŐSÉGET, SŐT MÉG TÖBBET IS.

2013. január 24.: az MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred állománygyűlésén Csurgó Attila alezredes, az alakulat megbízott parancsnoka nem kis meghatottsággal búcsúzott el egy közalkalmazottól, és adott át számára emléktárgyat. A meghatottság teljesen érthető, hiszen a „közalkalmazott”, Láng László nyugállományú ezredes, Csurgó alezredes első parancsnoka volt, és pár hónap híján ötven esztendeje öltötte magára az egyenruhát. Aknakutató és tűzszerész generációk nőttek fel a keze alatt, s tekintették példaképüknek. A szó szoros értelmében, hiszen az állománygyűlés utáni beszélgetésünk alkalmával Csurgó alezredes ékes bizonyítékkal is szolgál. Elmeséli, hogy ami-

kor Láng László őt, a fiatal szentesi hadnagyot először rendelte magához, hogy ismertesse vele az augusztus 20-ai tűzijátékkal kapcsolatos elvárásokat, megkérdezte: és mire fog jegyzetelni? Semmi nem volt nálam, ifjú tisztként azt gondoltam, hogy megjegyzek én mindent – mondja –, majd gyakorlónadrágjának oldalzsebébe nyúlva megmutat egy kisalakú, keményfedeles jegyzettömböt: azóta viszont mindig van nálam „papír és toll”. Mert az első eligazításon a parancsnok ráébresztett arra, hogy az ember feje nem káptalan, s főleg nem ebben a szakmában.

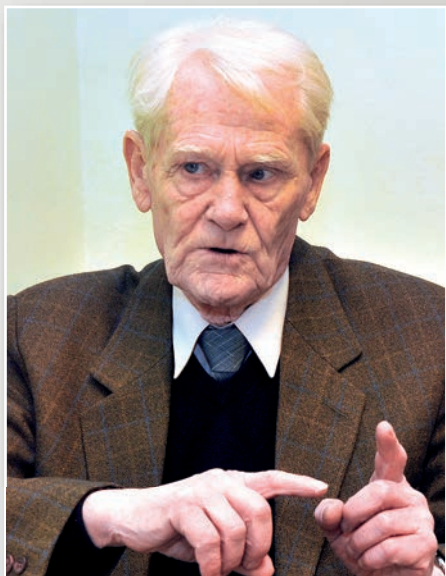
De visszatérve a múltba, Láng László 1963. szeptember 13-án vonult be Debrecenbe, az Egyesített Tiszti Iskola gé-

Első éves tiszti iskolai hallgatóként Debrecenben.

pesített lövész szakára. A „lövészszakma” azonban hamarosan elvesztett egy ígéretes tehetséget, mert először átjelentkezett az éppen létszámihiánnyal küszködő műszaki szakra, majd az 1967-es tiszté avatását követően felkínált szakasparancsnoki beosztásban kezdte meg szolgálatát az MN Honvéd Folyami Flottilla aknakutató századánál. A következő csaknem három évtizedben maradt is a szakmában, s eredeti, illetve jogutód alakulatánál. Végigjárta a rendfokozati és beosztási skálát, volt századparancsnok, törzsfőnök, majd végül parancsnok. (1975-ben lett az 1. Önálló Tűzszerész- és Aknakutató Zászlóalj törzsfőnöke, majd parancsnoka, 1981–1998 között.)

Amikor az évtizedek történéseiről kérdezem, felemelő, tragikus és humoros esetek sorát idézi fel. A hatvanas években a folyami flottilla szervezetén belül két nem hajózó „szakalakulat” működött, a tűzszerész-, valamint az aknakutató század. Az előbbi, járőrrendszerben, a bejelentett robbanótestek hatástalanítását végezte, a másik pedig az úgynevezett területmentesítés feladatait látta el. Ez azt jelentette, hogy ha például valamely építkezés területe szennyezett volt világháborúból megmaradt robbanótestekkel, lövedékekkel, akkor akár századerővel is kitelepültek és mentesítették a térséget. A későbbiekben az alakulat neve, szervezeti felépítése és feladatrendszere is rengetegszer változott, de sokáig – ahogyan a Koltai Róbert színművész által megszemélyesített „illetékes elvtárs” is mindig mondta – „minden hozzájuk tartozott”.

A Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét alezredesként vehette át Gönz Árpád köztársasági elnökiől.

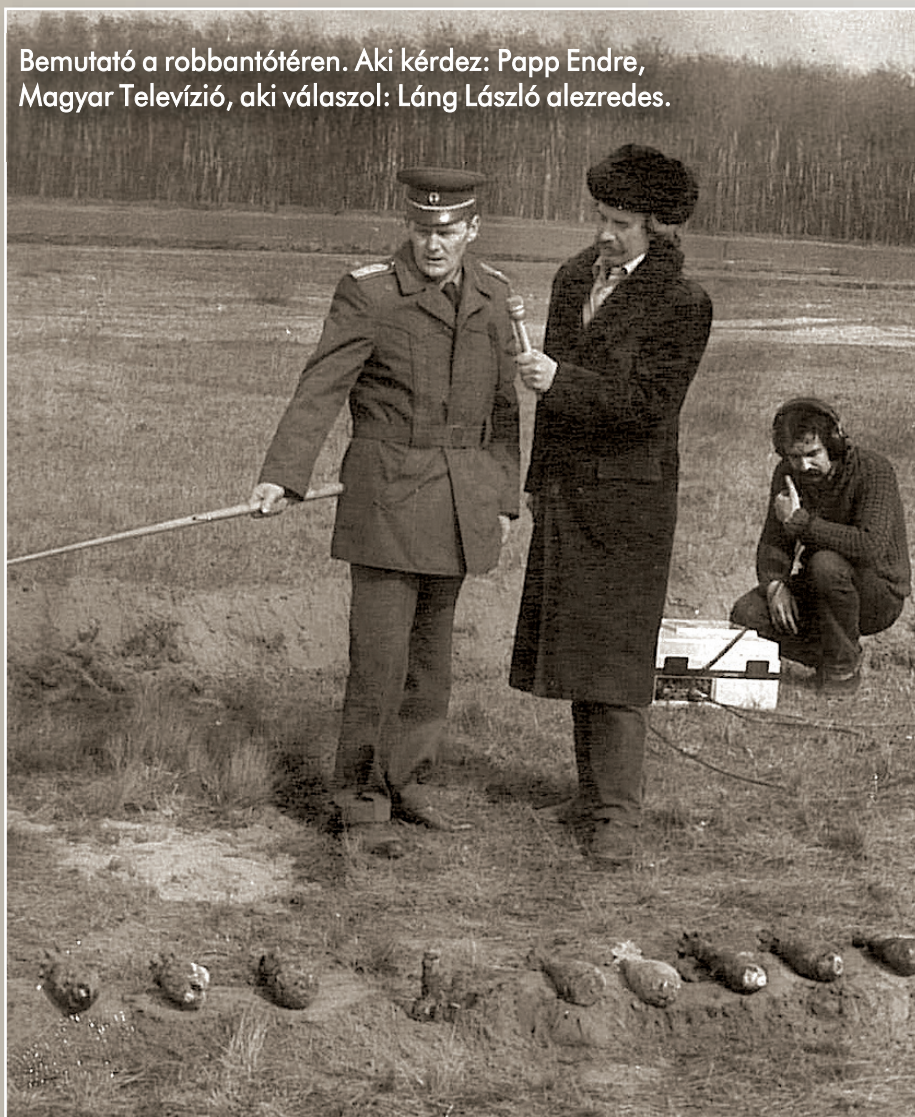
Sorkatonák katonai eskütételén.

Voltak például operatív, többek között védett személyek tűzszerészbiztosításával kapcsolatos feladataik. Május elseje, vidéki látogatás, koszorúzás vagy éppen pártkongresszus. Ez utóbbi – szerencsére csak öt évente sorra kerülő – események előtt például a tanácskozásnak otthont adó szakszervezeti székház pincéjében több tonna szemet lapátoltak át: nem lapul-e a szénkupacok alatt robbanóanyag? – Ne tudd meg, hogy néz-

tünk ki egy-egy ilyen munka után – mondja. Amikor a „hőskor” technikai felszereltségéről kérdezem, csak két esetet említ. Voltak Csepel-344-es és Zil teherautóik, valamint bolgár fémkeresők és szűrőbotjuk. A gépjárműpark minőségéről és állapotáról csak annyit mond: egy alkalommal a járőrük sem a „rendes”, sem a kézfékkal nem tudott megállni, így az Alkotás úton simán beleálltak a Déli pályaudvar kerítésébe. A

Bemutató a robbantótéren. Aki kérdez: Papp Endre, Magyar Televízió, aki válaszol: Láng László alezredes.

bolgár fémkeresőnek (aknakutató műszernek) pedig csak az akkumulátorra vagy öt kilogrammos volt, amelyet az aknakutató a hátán cipelt. – Képzeld el ezt egy területmentesítés során, napokon, heteken keresztül – érzékelteti az aknakutatók megpróbáltatásait. 1966-tól az augusztus 20-ai tűzijáték „kiszolgálása” az alakulat feladata lett. Szállították, majd összeszerelték a NIKE által készített bombákat, koordinálták a kilövéseket, majd a „levonulást” is. Miután annak idején minden „bombát” a Gellért-hegyről lőtték fel, rendre ki is gyulladt a hegyoldal. A honvédelmi miniszter ezt megelégedve elrendelte, hogy locsolni kell a hegyoldalt. Miután ebben az időben csupán egy roppant szűk keresztmetszetű vízvezeték vezetett fel a Citadellához, a hadsereg feladata lett a megfelelő rendszer kiépítése is. (Erről a történetről jut eszébe: feladata miatt évtizedekig csak a tűzijáték Gellért-

hegyről fellőtt „bombáit” látta, ezért tavaly, már „öreg” nyugdíjasként először ment le rakpartra, hogy megnézzé, milyen is valójában ez az egész.)

Pályafutása során volt egy igazán nagy „durranás” is: a nagyatádi harcokocsiezred lőszerraktárának egyik épülete felrobbant. A szerteséjjel repülő lőszerhüvelyeket és robbanófejeket még csak-csak hamar össze tudták szedni, de a lövedékek csöves lőporának morzsányi darabjait tíz napig „csipegették”. De emlékezetes volt a Lánchíd pilléreinnek felújítása során talált „bombák” hatástalanítása is. A lemerülő bűvár a szinte nulla látótávolság miatt csak kézzel tudta kitapogatni a megtalált eszközt, egy dolog azonban gyanússá vált számára: recés volt a „bomba”. Ilyen bombát viszont már csak a légellenállás miatt sem gyártottak, ezért Láng László a helyszínre hívta a Fővárosi Csatornázási Művek szakembereit, víz alatti kameráikkal. Kiderült, hogy valóban bombának látszik a tárgy, amely az állapota miatt kiemelhető. A kiemelés után kiderült, a „bomba” csak egy, ejtőernyővel, a második világháborúban ledobott, utánpótlást szállító tartály volt. De a megkönnyebbülés, majd a tartály felnyitása után jött „meglepetés” – aknavetőgránátokkal volt tele.

Egyszer pedig a belváros egyik házához riasztották a tűzszerészeket: a pincében egy világháborús páncélöklöt találtak a lakók. Láng László volt a járőrparancsnok. Lement a pincébe, de csupán gyertyafényre hagyatkozva (akkoriban még zseblámpájuk sem volt), kézzel tapogatta körbe a tárgyat. Panzerfaustnak tűnt, bár ujjai valami szokatlant érzekeltek. Én sem ismerhetek minden variációt – gondolta –, s mivel a pincében látatlanban nem merte hatás-

A szovjetek által „itt felejtett” robbanóanyagok megsemmisítése.

Robbanóanyag-kereső kutyával,
amikor a „terroristák” még
Trabanton jártak.

talanítani az eszközt, óvatosan az ölébe vette, s elindult vele felfele a lépcsőn. (A környék természetesen lezárva, a lakók „bezárva” lakásaikba.) A napfényre érve viszont konstataulta, amit a kezében tart, az nem egy páncélöklől, hanem egy biedermeier szekrény mívesen faragott lába. A tűzszerész viszont nem „éghet le”; hát roppant óvatosan felvitte az autóhoz a „robbanótestet”, majd amikor látta, hogy éppen senki sem nézi, egy laza mozdulattal feldobta a platóra, a feszültség levezetéseként némi szitkozódás kíséretében.

De tűzszerészekről, aknakutatókról lévén szó, meg kell kérdeznem azt is, a feladatellátás közben hány munkatársát veszítette el az évtizedek során? – Sajnos, kettőt is – mondja –, s félbeszakadt mondatából kiérzem a ki nem mondottat: szerencsére, csak kettő. Mert mindez szerencse, de két elhunyt kollégája családjának és neki feldolgozhatatlan tragédia.

– Tudod – mondja –, a tűzszerész csak

egyszer tévedhet, minden nap „penge-élen táncol”. Ezért is vallottam egész pályafutásom során, hogy ez egy olyan szakma, amit nap mint nap véresen komolyan kell venni – de a megfelelő derűvel, humorral. A folytonosan életveszélyes munkát végző embereket „kordában” kell tartani, ám ha éppen nincs feladat, lazítani, oldani kell a feszültséget. Ezért a szakmában sohasem ismertem tréfát, a maximumot követeltem meg minden munkatársamtól, amúgy pedig mindig is úgy éltünk, mint egy család. Vitatkozásokkal, ugratásokkal, de egymás feltétlen megbecsülésével.

De miért a közalkalmazott Láng Lászlótól búcsúztak el a tűzszerészek és a hadihajósok? Mert egy ilyen pályafutás után értelemszerűen nem tudott átlagos nyugdíjas életet élni. Nyugállományba vonulásának időszakában alakultak sorra ugyanis azok az amúgy legtöbbször volt tűzszerészek által alapított és működtetett vállalkozások, ame-

lyek egyebek között az autópálya-építések, nagyberuházások tűzszerész-felderítését végezték. Ők csak „kerestek”, a hatástalanítás viszont a profikra várt. Csakhogy a kilencvenes években, a „vadkapitalizmus” éveiben még nem alakultak ki e tevékenység törvényi alapjai. Láng nyugállományú ezredes ezért a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarán belül megalapította a tűzszerész-szakcsoportot, és fő célként a jogi szabályozás előkészítését jelölte meg. Nem mindenki gondolta ezt komolyan, és mivel szélmalomharcot nem kívánt folytatni, kiszállt az „üzletből”. Szerencsére, a hadseregben nem így gondolkodtak: 2007-ben – évtizedes tapasztalatait hasznosítandó –, visszahívták az alakulathoz, hogy immár közalkalmazottként segítse a paragrafusok kidolgozását. Most is maximalista volt – közreműködésével hamarosan honvédelmi miniszteri és belügyminiszteri együttes rendelet is szabályozni fogja ezt a tevékenységet.

„Most tél van és csend és hó és halál” (5.)

Ünnepélyes fogadtatásukra
felsorakoztak a Dont megjárt
pécsi tüérek.

HAZATÉRÉS

BÁR A NÉMET HADVEZETÉS A 2. HADSEREG ÚJJÁSZERVEZÉSÉT AKARTA – EMELLETT TOVÁBBI CSAPATOKAT IS KÖVETELT MAGYARORSZÁGTÓL –, VÉGÜL MÉGIS SIKERÜLT ELÉRNI, HOGY A DONHOZ VEZÉNYELT, S AZ OTT VÍVOTT HARCOKBAN HELYTÁLLT SEREGTESTEK MARADVÁNYAI HAZATÉRHESSENEK.

Többszöri módosítás után a magyar 2. hadsereg újjászervezési területét a Dnyeper folyótól nyugatra jelölték ki. A rendelkezés 1943. március 5-én érkezett a Közép Hadseregcsoporthól, melynek alárendeltségébe február 17-től tartozott a 2. hadsereg. Öt nappal később, március 10-én az állomány azt is megtudta, hogy a IV. hadtest parancsnoksága alatt egy – két hadosztályt magában foglaló – hadtestet állítanak fel, amely megkapja a 2. hadsereg összes megmaradt fegyverzetét és felszerelését. A döntés értelmében az újjászervezéshez nem szükséges alakulatokat az elhelyezési körlet déli részére telepítik, majd onnan a hátszországba szállítják.

A magyar 2. hadsereg maradványai-

A különböző betegségek is nagy számban szedték áldozataikat: az ovrucsi magyar temetőben csaknem száz, tifuszjárványban meghalt katonát temettek el.

nak legyengült, agyonfagyott, éhező katonái március végéig jutottak el a végleges újjászervezési területre. A VII. és a III. hadtestbe tartozó alakulatok Kijevtől vasúti szállítással, a IV. hadtest csapatai pedig gyalogmenetben érték el a Dnyeperen túli vidéket. A gyalogmenet (főként a gyakori partizántámadások miatt) tovább növelte a veszteségeket, ráadásul az évszakhoz mérten szokatlanul enyhe időjárás, illetve a korán bekövetkezett olvadás miatt az utak erősen feláztak és járhatatlannokká váltak, ami tovább növelte az állomány megpróbáltatásait.

ÚJABB NÉMET KÖVETELÉSEK

Mindeközben – egészen pontosan 1943. február elsején – sor került a keleti hadszíntér részleges összeomlását követő első magas szintű német–magyar tárgyalásra. A kormány megbízásából ezen Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke megpróbálta elérni Hitlernél a 2. hadsereg megmaradt részének hazahozatalát. A tábornok emellett semmiképpen se járulhatott volna hozzá újabb seregtestek kiszállításához. E két cél közül végül egyiket sem sikerült elérnie, Hitler ugyanis ragaszkodott a magyar szerepvállaláshoz a keleti hadszíntéren. Azt követelte a Honvéd Vezérkar főnökétől, hogy a 2. hadsereg maradványait vonják össze egy – két hadosztályból álló – hadtestbe, s állítsanak fel 12 műszaki (építő) zászlóaljat is. Elvárása hat hadosztálynyi megszálló erő volt, a 2. hadsereg parancsnoksága alatt. Ezenkívül – tekintettel a német csapatok leterheltségére – a Balkánra is kért magyar megszálló kontingenst.

Mint ahogy arra dr. Szabó Péter történész Don-kanyar című könyvében rámutat: a magyar csapatok balkáni jelenlétét elsősorban egy, az esetleges görögországi angolszász partraszállás esetén feltehetően átálló, majd Magyarországot megtámadó román hadsereg elleni határozottabb fellépés miatt tartotta kívánatosnak Szombathelyi vezérezredes, aki hagyta magát meggyőzni Hitlertől. Ez azonban komoly visszatetszést váltott ki a kormány részéről. A miniszterelnök a vezérkari főnök érveit elutasítva kifogásolta, hogy Szombathelyi tábornok az ő, illetve a megállapodást szintén elítélő Nagy Vilmos honvédelmi miniszter tudta nélkül ilyen értelemben tárgyalt és tett ígéretet a németeknek, sőt február 12-i előterjesztésében egyenesen a kormányzót igyekezett meggyőzni cselekedete helyességéről.

A minisztertanács március 10-i, majd március 30-i ülésén a balkáni katonai jelenlétet – mint a magyar érdekekkel össze nem egyeztethető gondolatot – elvetette, egyúttal a honvédelmi miniszter február 22-én tartott drámai hangvételű tájékoztatása eredményeként határozottan a 2. hadsereg hazahozatala mellett fog-

A magyar királyi 3. honvéd gépkocsizó lövészszázalaj hazatért honvédjei.

lalt állást; a testület úgy határozott, hogy ezt akár újabb magyar megszálló hadosztályok kiküldése árán is el kell érni. A doni vereségről és a veszteségekről kiszivárgó hírek nyugtalanították a közvéleményt is, amely hazavárta a katonákat. Horthy Miklós kormányzó pedig a Honvéd Vezérkar főnökével szemben ezúttal mindenben kormánya álláspontját támogatta.

VÁRATLAN FORDULAT

Szombathelyi Ferenc vezérezredes nem számolt azzal, hogy a kormánynak a csapatok hazaszállítására vonatkozó döntését Hitlernél keresztül tudja vinni, így a 2. hadsereg átszervezésére kiadott irányelvei továbbra is érvényben maradtak. Ennek megfelelően csak a lövegeiket elvesztett tüzéruitegek egy részét, az 1. páncélos hadosztályt, néhány 2. repülődandárbeli és hadseregközvetlen alosztályt, továbbá a már 1942 őszén leváltásra kijelölt alakulatokat szállították haza 1943. március végén. A hadművelési területről elsőként hazatérő vasúti szerelvények március 28-ától kezdve léptek be Lavocsnénél magyar területre.

1943. március 28-án aztán fordulat következett be a németek álláspontjában. E

Horthy Miklós kormányzó kitünteti a magyar királyi 1. honvéd gépkocsizó lövészszázalaj hazatért tisztjeit.

A katonák a nagykanizsai egészségügyi vesztegzár-állomáson csak a drótkerítésen át beszélhettek hozzátartozóikkal.

napon ugyanis a Wehrmacht főparancsnokságának főnöke, Wilhelm Keitel vezértábornagy közölte Szombathelyi Ferenc vezérezredessel Hitler döntését, miszerint a hadsereg-parancsnokság kivételével a 2. hadsereg hazatérhet, ha helyette két új hadosztályt és 12 műszaki (építő) zászlóaljat küldenek a magyarok a keleti hadszíntérre.

A 2. hadsereg maradványai számára Kijevtől nyugatra kijelölt újjászervezési területen még javában folyt az új hadrend kialakítása, amikor április 7-én érkezett a hír: „A 2. hadsereg – néhány parancsnokság, csapat és vonatalakulat kivéte-

lével – hazaszállításra kerül. Helyette a hátországból a 18. és a 25. könnyű hadosztály kerül a 2. hadsereg jelenlegi körletébe, és ott a VII. hadtest parancsnokának parancsnoksága alatt egyelőre megszálló feladatot kap.”

A csapatok ezek után április 24. és május 30. között hazatérhettek. Az alakulatöredékeket napi két német szerelvény szállította Magyarországra: az út a határig általában két napig, a legtávolabbi kizakóállomásig pedig négy napig tartott, írja a történész. Mivel a keleti hadszíntér vasútvonalai túlszűfoltak voltak, nem lehetett folyamatosan útnak indítani a

szerelvényeket; május 2–15. között például két hétig szünetelt a szállítás.

ÉJJEL ÉRKEZTEK

A hazatért személyi állomány háromhetes egészségügyi vesztegzár alá került, majd ezt követően megkezdődtek a leszerelések. Az alakulatok fogadása – tartva az esetleges elkeseredett tömegmozdulásoktól – nélkülözött mindenféle felhajtást. A csapatokat szállító szerelvények javarészt éjjel érkeztek meg célállomásaikra, s előfordult az is, hogy a katonákat a nyílt pályán szállították le a vonatról, onnan pedig egyből a kijelölt vesztegzárállomásra irányították őket.

Szabó Péter könyvében megjegyzi: a szörnyű veszteség hírére nem egyszerre és csak sommás összefoglalókból szerzett tudomást a hazai közvélemény. Kezdetben leginkább az ország legkülönbözőbb pontjaira érkező sebesültek, illetve a kikézbcsített halotti értesítések lokalizálták a tragédia méreteit. A hazatértek frontszolgálata ezzel egy időre befejeződött. A következő évben azonban újból mozgósították a doni poklot megjártakat is, hogy immár a Kárpátok előterében, majd magyarországi hadszíntereken szálljanak szembe a szovjet Vörös Hadsereggel.

(A cikk elkészítéséhez nyújtott segítségéért köszönet illeti dr. Szabó Pétert, a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum történész munkatársát.)

A szerencsésen visszatért pécsi katonák családtagjaik, ismerőseik körében.

Valahol Oroszországban HŐSÖK VOLTAK

MÉLTÓ KIÁLLÍTÁSSAL TISZTELEGNEK A DONI HARCOKBAN ELESETT HŐSÖK EMLÉKE ELŐTT KECSKEMÉTEN. A VÁROSBÓL ÉS ANNAK KÖRNYÉKÉRŐL SZÁRMAZÓ KATONÁK A 37. ÉS A 7. GYALOGEZRED KÖTELEKÉBEN VETTEK RÉSZT A HARCOKBAN.

Korabeli fényképekből, egyenruhából, zászlókból, tábori postán küldött levelekből és filmhíradókból állított össze kiállítást a doni áttörés 70. évfordulójának emlékére Székelyné Kőrösi Ilona történész, a Kecskeméti Katona József Múzeum főmuzeológusa. A Cifrapalotában március 17-éig megtekinthető, Kecskeméthez és a város környékéhez kötődő tárlat anyagát a múzeum történeti gyűjteménye mellett magánszemélyek által felajánlott tárgyak, valamint családi emlékek alkotják. A kiállított egyenruhákat és felszerelési tárgyakat pedig magángyűjteményéből dr. Tóth László szakíró válogatta össze.

– A kecskeméti katonák különösen kivették részüket a hősies küzdelemből – emelte ki megnyitójában dr. Kovács Vilmos ezredes, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnoka. – Az akkori tragédia máig ható eseményeinek hőseire és hőstetteikre mindig emlékeznünk kell. Az ilyen jellegű rendezvények alátámasztják, tisztázzák azokat a körül-

ményeket, amelyek sokkal árnyaltabbá teszik a magyar 2. hadsereg 1942/43-as hadműveleteit és sorsát. Sok tévhit kering még mindig az akkor történetekről, arról például, hogy papírtalpú bakancsban, rossz fegyverzettel felszerelve, gyakorlatilag a halálba küldött több mint kétszáz ezer magyar katonát az akkori politikai és katonai vezetés. Még az 1970-es, 1980-as években is így tanították ezt az iskolákban. Ám mielőtt a frontra kiküldték volna a 2. hadsereget, az állományát feltöltötték és a rendelkezésre álló legjobb minő-

ségű fegyverekkel látták el a katonákat. A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnoka ezt követően egyenként köszöntötte a kiállítás megnyitóján részt vevő, a doni poklot megjárt két kecskeméti gyalogezred köztünk élő veteránjait, vitéz dr. Kovács Andor nyugállományú ezredes, dr. Bibó Zoltán és Simon Balázs nyugállományú századosokat, Hegedűs Ferenc őrmestert, Szeverényi István szakaszvezetőt, vitéz Balla János és Podhorszky Béla tizedeseket, valamint a 99 esztendő Varga József őrvezetőt.

A Donnál tanúsított helytállásért a Magyar Királyi Zrínyi Miklós 7. Honvéd Gyalogezred zászlószalagot kapott, amelyet 1943. szeptember 8-án ünnepélyes keretek közt, a kormányzó nevében adott át Kecskemét főterén Platthy Pál altábornagy. Az eseményt a korabeli filmhíradó is megörökítette.

A magyar katonai ejtőernyőzés krónikásai (2.)

MAJD NEM 6260 UGRÁS...

„NEM TUDOM SZAVAKKAL MEGFOGALMAZNI, MIT JELENT SZÁMOMRA AZ EJTŐERNYŐZÉS. ÉN EBBEN ÉLTEM ÉS ÉLEK A MAI NAPIG. AZ UGRÁS NEKEM OLYAN VOLT, MINT A LEVEGŐVÉTEL.” SIMON LÁSZLÓ NYUGÁLLOMÁNYÚ ALEZREDES, EGYKORI EJTŐERNYŐSSZOLGÁLAT-FŐNÖK 6259 UGRÁS UTÁN AKASZTOTA SZÓ SZERINT SZÖGRE A SISAKOT.

Veszprémi, 17. emeleti lakásából, ha leül a kanapéra, az eget látja maga előtt. Sorsszerű mindez, mert tulajdonképpen rendszeresen onnan érkezett a földre, repülőgépből, helikopterből, de még hőlégballonból is. A valóságban persze minden Ózdon kezdődött, a híres vasgyár környékén, de Simon László nem lett kohász. Ő ennél többre, másra vágyott. A „többet” és a „mást” meg is kapta. Persze mindezt a véletlennek és egyik általános iskolás osztálytársának köszönheti, aki annak idején rokonságban állt egy bizonyos Básti József nevű vitorlázórepülőgépjárat- oktatóval. 1958-at írtunk, és az oktató nyáron csábította a gyerekeket – ugyan jöjjenek ki időnként a bánrévei repülőtérré, rendetlenkedni úgy mond, ott is lehet.

ÍRNOKBÓL EJTŐERNYŐS

– Tologattuk a gépeket egész nyáron, aztán jutalomból elvittek minket repülni. Később le is tettem a vitorlázórepülővizsgát. Csak éppen a következő nyári repülőtábor idejére már az összes vitorlázó mentő ejtőernyőnek lejárt a hajtogatási ideje, Ózdon viszont nem élt akkoriban ejtőernyős – eleveníti fel a kezdeteket Simon László.

Mit lehetett tenni – barátjával átvitték az ejtőernyőket Miskolcra Martin Jánoshoz, aki hajtogatási szakszolgálati engedélye birtokában neki is látott a munkának. Később ők is beszálltak a munkába, ami olyan jól ment, hogy visszaérve a bánrévei repülőtérré, el is büszkélkedtek Borsodi Istvánnak, az akko-

ri parancsnoknak, hogy bizony az ejtőernyők hajtogatása semmiség.

– No, fiúk, ha ez ilyen jól megy, akkor irány a tanfolyam, ti is megszerzitek a szakszolgálati engedélyt – válaszolta a parancsnok.

Simon László akkor még nem tudta, hogy egy bizonyos Hüse Károly nevű ejtőernyős – foglalkozását tekintve pék – néhány társával együtt éppen abban az évben érkezett Hajdúszoboszlórról Ózdra, a helyi kenyérgyárba. Hüse el is kezdte szervezni az ózdi ejtőernyős kört és természetesen el is látogatott egyszer az ejtőernyőhajtogató tanfolyamra is. Ekkor zajlott le az alábbi párbeszéd, ami gyakorlatilag elindította Simon Lászlót az ejtőernyőzés útján.

– Melyik az a Simon? – kérdezte Hüse Károly.

– Én vagyok.

– Miért nem jár edzésre?

– Miért járnék...?

– A következőn legyen ott.

Jobb a békekesség alapon – meg aztán közel laktak a tornateremhez – Simon László el is ment edzésre és rögtön a tigrisbukfencnél feldöntötte a szekrényt. Hüse Károly látta, ez így nem fog menni, ezért kinevezte írnokának, majd egy évvel később rávette személyi betűvetőjét, hogy ha már úgyis ott tartanak éppen edzést, akkor ugyan ugorjon le ő is a diósgyőri, hatvanméteres ugrótoronyból.

– Rettenetes volt nézni kívülről is, de hát aztán csak leugrottam. Innentől vitt magával az ár, Miskolcon teljesítettem az első éles ugrásomat, aztán amikor Hüse és csapata 1961-ben bevonult katonának, mi vittük tovább a helyi ejtőernyőzést – mondja Simon László.

JELENTEM, NEM MEGYEK SEHOVÁ

Furcsa módon, a gimnázium befejezését követően, a későbbi ejtőernyőszolgálat-főnök vadászpilóta szeretett volna lenni. Nem lógott ki a sorból – azon a repülőtéren akkoriban mindenki erről álmódott. Mivel azonban az orvosi vizsgálaton nem ment át, kénytelen-kelletlen egy évet lehúzott a kohászatnál, de

ez persze nem volt perspektíva számára. Hogy mégis a repülés közelében maradjon, felvételizett a szolnoki Kilián György Repülő Műszaki Főiskolára, ahol az orosz–latin érettségi után sokat kínlódott a matematikával. Közben átigazolt a szolnoki repülőklubba, és rögtön meg is szerezte az ejtőernyős oktatói szakszolgálati engedélyt. Miután tisztté avatták – Hüse Károly közbenjárásának is köszönhetően – Szolnokon maradhatott. Technikusként a MiG–15-ös századnál dolgozott három évig, majd átkerült az L–29-es Delfinekhez, ahol a hajózók olykor magukkal vitték a felderítő utakra a műszaki állományt is. Ezek az évek amolyan szükséges kitérőt jelentettek számára,

ezért úgy érezte: valamit lépni kell a helyes irányba.

– Adódott egy lehetőség: Mi–8-as helikopterekre fedélzeti szerelőt vagy másodpilótát kerestek. Jelentkeztem. Holler János ezredes, a parancsnok megkérdezte: miért akarok én innen elmenni? Azt válaszoltam: mert el akarok menni és kész. Mire ő: azt mondom, ne menj sehová, mert nyugdíjba vonul H. Nagy Imre alezredes, az ejtőernyős-szolgálat főnöke, és átveheted tőle ezt a beosztást. Jelentem, nem megyek innen egy lépést sem sehová – meséli Simon László.

Naná, hogy nem ment, mivel akkor már túl volt az 1200. ugráson és a légi-erőtől egyedül őt válogatták be az ejtőernyős hadsereg-válogatottba. A hét

minden munkanapján reggel hat órákor edzéssel kezdett, majd nyolcra már a laktanyában volt, hogy ellássa az új beosztásából adódó feladatokat. Parancsnoka, Holler János azért még a következőket mondta neki, mintegy útravalóul: „Tudom, hogy ti ejtőernyősök szeretlen emberek vagytok. Felőlem azt csinálsz, amit akarsz, de ha balhé lesz, úgy fenéken billentelek, hogy nemcsak az égből, hanem innen is repülni fogsz”. Balhé természetesen nem történt, csak éppen az akkor még kuriózumnak számító, nagy magasságú éjszakai ugrások, vagy éppen vízi ugrások voltak rendszerezsek.

A szakág sokszínű feladatai közé tartozott a keletnémet és szovjet importból származó ejtőernyők beugrása is.

– Még a pilótaernyőket is be kellett ugrani, ezeknek viszont nagyon mély volt a merülésük, éppen ezért földet érés közben sokan megsérültek, eltörték a lábukat, noha szántásba ugrottunk, hogy puha legyen a talaj. Sajnos tragédia is történt... Bármelyikünkkel megtörténhetett volna... Gál Istvánnal együtt az NDK-ból kapott gyakorlóernyőket ugrottuk be: a nyitás pillanatában combzára is kinyílt. Hatszáz méterről zuhant le... Később kiderült: selejtes sorozatú

ernyők voltak – emlékszik vissza az egykori szolgálatfőnök.

UGORJUNK BALLONBÓL

Kevesen tudják, hogy Simon László volt az első ejtőernyős Magyarországon, aki hőlégballonból is ugrott. A hőlégballoonozás abban az időben jött divatba, amikor már ejtőernyősszolgálat-főnökként tevékenykedett Szolnokon, és persze ők is érdeklődtek iránta. Olyannyira, hogy egy alkalommal Simon László akkor

– Hol mászkálsz, amikor én kereslek?!
– Ballonozni voltam civilekkel.
– Miért mész te máshová ballonozni? Miért nincs saját ballonotok?
– Vajon miért?

Mikor megértette, hogy ehhez sok pénz kell, felhívta jó barátját, a szolnoki Tiszamenti Vegyiművek akkori igazgatóját, hogy nem akarnak-e reklámballon maguknak. Akartak. A szolnoki főiskola keretében megszerkesztették az első TOMI típusú hőlégballont.

– Az alkalmassági berepülésnél ki kel-

sem volt benn a laktanyában, amikor Kiss András, az elhárítók főnöke kereste. Ez nem számított ritkaságnak a szolgálatfőnök életében, mert a magasból rendszeresen készített képeket, viszont a légi fényképezést akkoriban még nagyon szigorúan tiltották. Szinte földet sem ért, amikor le kellett adnia a fényképezőgépet. A filmeket előhívták, megnézték, de nem kapta meg a képeket. Egy idő után látták, sőt belátták, hogy „ez a Simon” ennek ellenére rendületlenül fényképezik. Végül már visszaadták a felvételeit...

Azon az ominózus napon Kiss András szó szerint rádörrent:

lett próbálni, miként viselkedik a ballon, ha valami miatt megszűnik a fűtés a levegőben. Óriási hőterhelés lett volna, ha ilyenkor újra felfűtik a rendszert, hogy így akadályozzák meg a szerkezet leesését. Kitalálták, hogy a maximális merülésség beálltakor ejtőernyősök ugorjanak ki a hőlégballonból, ami így könnyebb lesz és nem zuhan le. Ez a módszer be is vált – mondja Simon László.

HATTYÚDAL, 7000 MÉTERRŐL

1984-ben, mint fogalmaz, „túl okos” lett a szolnoki beosztásához, így aztán kinevezték a Veszprémben megalakult első honi légvédelmi hadtestnél a repülőfőnökség ejtőernyősszolgálat-főnökének. Első parancsnokától, Bakó Ferenc ezredestől ugyanúgy szabad kezet kapott, mint korábban Szolnokon. Tíz évet töltött utolsó beosztásában; erre az időszakra tehető az ejtőernyős vándortáborok megszervezése. A kiképzés szerint ugyan-

és könnyen lehet, hogy a művet szülőhelyén, Ózdon fogják kiadni.

Apropó, visszavonultság.

Oda vonult vissza, ahol mindig is lenni szeretett. A magasba. A veszprémi „Toronyház” 17. emeletére. Mondhatjuk, az égben lakik, olyannyira, hogy az arra repülő mentőhelikopter hajózoí néha be is integetnek neki.

Ők tudják, ki az a Simon László...

is az ejtőernyősök előírt feladatai között szerepelt a fegyverrel, szerelvénnyel, bonyolult terepre történő ugrás is. Kaptak egy helikoptert, egy kisebb konvojt, és az ország legkülönbözőbb helyszínein valóban bonyolult terepre ugrottak le. Aztán 50 éves korában, 1994-ben, az orvosi vizsgálaton szóltak neki, hogy ezt az évet még „kihúzza”, de utána gond lesz az engedéllyel.

– Mondták, hogy elmehetek más beosztásba, de megőrültem volna, ha ilyen háttérrel irodában kellett volna csücsülni. Inkább a nyugállományt választottam...

A legendás karrier hatyúdala sem volt akármilyen. Éppen az alkalmassági vizsgálatokat végző orvosok kérdezték tőle, hogy mi az a maximális magasság, ahonnan még oxigénpalack nélkül ki tudnak ugrani. Az ő terminológiájukban ugyanis 7000 méter szerepelt. Simon László és csapata persze ezt is kipróbálta – a katonai ejtőernyőzés történetében először ugrottak 7000 méteres magasságból, oxigénpalack nélkül.

– Kísérlet volt. Tizenhárman próbáltuk ki, mire vagyunk képe-

lesz hátra a pályafutásomból. Akkor azonban az egyik ugrásnál összegubancolódtam az ernyőm, le kellett oldani és tartalékernyővel kellett lejönnöm. Azt dűnnyögtem magamban: nem bírta volna már ki azt a négy ugrást? Valahol be kellett volna fejeznie... Talán nem szabadott volna tovább erőltetni... Szó szerint szögreakasztottam a sisakot.

AHOL KÖZEL AZ ÉG

sek. Ez a magasság még úgy-ahogy elment, bár nem volt jó a közérzetünk, küszködni kellett. Óriási élmény volt. An-26-osból ugrottunk, két és fél perc zuhanás után értünk földet. Szerencsésnek mondhatom magam, hogy ebben még részt vehettem. Ez volt a hatyúdalom – meséli az ejtőernyős-legenda.

Aktív karrierje igazi gubanccal záródott. Mint mondja, Sárváron, egy vándortáborban teljesítette volna az utolsó ugrásokat.

– Kiszámoltam, hogy még négy ugrás

Nyugdíjba vonulását követően éveken keresztül szervezett civileknek ejtőernyős vízbe ugrásokat Balatonalmádiban. Egy rövidített pápai kiképzés és orvosi vizsgálat után még egy veszprémi órasmester is átélhette a zuhanás élményét. Manapság Simon László visszavonultan él, emlékeit rendszerezi és a magyar katonai ejtőernyőzés történetét kutatja; rendszeresen publikál, lektorként is közreműködik különböző kiadványoknál. Mint mondja, emlékeiről könyvet ír

PÉLDAKÉP

Furkó Kálmán
nyugállományú ezredes
és Csekán István, alezredes,
zászlóaljparancsnok-helyettes.

1978. MÁJUS 26. DÉLUTÁNJA. IDEGHASÍTÓ SZIRÉNÁZÁSSAL SZÁGULD A KATONAI MENTŐAUTÓ A SZOLNOKI KÓRHÁZ IRÁNYÁBA, MEGBORZONGÓ KÍVÁNCISISÁGGAL KAPJÁK UTÁNA FEJÜKET AZ ÚT MENTI KISKERTEKBEN DOLGOZGATÓK. VALAMI TÖRTÉNT A REPÜLŐTÉREN!

A kocsiban ide-oda zötyögő hordágyon élettelen test hever, s Furkó Kálmán főhadnagy feltépett ingben, zihálva térdel föléje, egyensúlyozva erőlködik a szívmasszázsral. Magam a lélegeztető készülék pumpáját kezellem, a fiatal katonaoorvos, dr. Illési Géza a vérnyomást méri, a pulzust keresi.

Hisszük, hogy van remény, s e halvány lehetőségbe mindannyian görcsösen kapaszkodunk, nem érzékelve a kocsis fékevesztett rohanását, a vijjogó szirénát, egyáltalán a külvilágot. Csak az időt, aminek minden másodperce most hosszú óráknak tűnik.

Pedig 28 perccel a tragédia bekövetkezése után, már a készenléti szoba asz-

talán fekszik barátunk, és azonnal rákapcsolják az elektromos sokkoló be rendezést. Lélegzet-visszafojtva, merev tekintettel búvöljük a képernyőn átfutó, felvillanó, majd lassan kihunyó halványzöld vonalat, ami az áramütések időközeinek megfelelően ugrik magasba, majd fokozatosan ereszkedve kiegyenesedik. Dr. Harmati László, az ügyeletes orvos is tudja, de nem akarja elfogadni a nyilvánvalót, a megmáshatatlant; hatalmas adag szérumot fecskendez közvetlenül a szív tájba. Csodát remélve lessük a hatást, de a monitoron már makacs azonossággal fut a végtelemben a fényes vonal. – Sajnálom fiúk! – hallom valahonnan messziről az orvos

hangját, de nem tudom, nem akarom érteni a jelentését. Próbálkozz még valamivel, doktor, talán... még egyszer...

Kábultan botladozunk le a kórház lépcsőjén, torkunk száraz, a sírás görcse szorongatja. A sorkatona gépkocsi-vezető a mentőnek támaszkodva idegesen szívja cigarettáját, és közeledtünket látva, már tudja az eredményt. Nem kérdez semmit. Kapkodva nyitja előttünk a kocsiját, s közben remegő hangon mégis megkockáztatja: „Főnök, higgye el, gyorsabban már nem lehetett jönni.” Leintettem, hagyja – nem ezen múltott.

Kálmánnal csüggedten ülünk az üres hordágy mellett, melyen most Károly

józós fiatalember vezetésével néhány ismeretlen tódult a helyiségbe. Szomszédomban oldalba lökött: – Na, ez a Hüse, meg a bandája!

1958-ra az ózdi repülőklubnál teljesen szétilálódott az ejtőernyős-szakosztály. A következő év nyarára már csak egy-két tag ténfergett a repülőtéren, s mivel ugrásról szó sem esett, őszre ők is elmaradtak. Ekkor támadt valakinek az az ötlete, hogy át kell hívni Hajdúszoboszlóról Hüse Károly ifjú oktatót, és segítségével talán rendbe lehetne tenni az ejtőernyős társaságot. Az elgondolás életképesnek bizonyult, s néhány hónap múlva már a Sütőipari Vállalat pékjeként

hogy én nem vagyok ejtőernyős, de Hüse akkorra már a harmadik asztalnál járt. Segítségkérően néztem Attilára, az oktatónkra, aki szintén meglepődött a történeteken, de vállát vonogatva csak annyit mondott: – Hát menj el az edzésre... és majd meglátod.

Elmentem... S Hüse keze alatt, a gyermekesen silány testi és érzékeny lelki alkatom miatt számomra mérhetetlenül nagy megpróbáltatások során, hibát, kudarcot, megszégyenülést, balfogást sorozatosan halmozva, 1960. április 24-én eljutottam oda, hogy mégis végrehajtottam életem első ejtőernyős ugrását. Magam sem hittem, hogy erre képes leszek valamikor, de abban a társaságban nem alakulhatott másképpen a sorsom. Hüse ekkor még csak 19 éves volt, de szuggesztív egyéniségével, határozottságával, szakmai tudásával úgy magával ragadott mindenkit a környezetében, hogy még a katonaságot, sőt az igazságszolgáltatás különböző fórumait megjáró idősebb vagányok is szinte vakon követték. Rövid hónapok alatt olyan életerős szakosztályt teremtett, amely távozása után még évekig példaképe lehetett a környékbelieknek.

Sajnos, nem sok időt tölthetett Ózdon, mivel 1960 októberében bevonult katonának. Budaörsön, az előző évben verbuvált ejtőernyős-alkulatnál már várták. Parancsnokai nem is teketóriáztak nagyon sokat, rövid úton elébe tették a továbbszolgálatát kéri papírt. Károlynak csak egy kikötése volt: tovább sportolhasson. S mivel ezt megígérték, napok múlva már továbbszolgáló szakaszvezetőként, őrnagyokat, alezredekereket oktatót. S nem volt kivétel! Aki nem teljesítette a követelményeket, az kihullott. Szinte véget nem érő láncolatban oktatót, ugrot, versenyzett. A magyar nemzeti válogatott tagjaként, minden jelentősebb nemzetközi találkozón részt vett, eredményessége rövidesen az elsők közé emelte. Ez volt a mindene!

A nőszülés, a lakás, később a gyermekek csak oldalági velejárai voltak életének. Igaz, ez sok-sok konfliktus oko-

A motorkerékpár nyergében Hüse Károly honvéd.

ugróruhája, cipője, kesztyűje árválkodik. Szótlatlan meredünk magunk elé, az átélt események idegfeszültsége bénítóan sokkol. Csak hosszú percek után emeli fel barátom a fejét: – Te, mit gondolsz, mindent jól csináltunk? Felé nézek, az arcát homályosan látom, és nem tudok válaszolni...

A történet számomra valamikor 1959 zimankós, kora telén kezdődött Ózdon, a repülőklub egyetlen, túlzásfolt, cigarettafüsttől fullasztó termében. Ifjú B vizsgásként éppen a középfokú vitorlázórepülő-tanfolyam anyagával küzdöttem, s foglalkozásunk a terem egyik sarkában folyt. Egyszerre kivágódott a bejárati ajtó, és egy magas, szőke, téli ha-

dolgozott Ózdon Hüse és még egy-két barátja, akik követték őt ide.

Én még zsenge vitorlázórepülő kóromban, egy véletlen következtében, ejtőernyő-hajtogatói vizsgát tettem Miskolcon, s bár soha nem akartam ugrani, e kilátásba helyezett szakszolgálati engedély miatt, valahol a statisztikában ejtőernyősnek számítottam a régiekkel együtt. Nos, ezen a szóban forgó estén Hüse kisvártatva az asztalunkhoz lépett, s dörgedelmes szigorral megkérdezte: – Melyikük a Simon? Meglepve tápázkodtam fel, de nem jutottam szóhoz. – Maga már kétszer távol maradt a tornatermi foglalkozásról, a következőn ott akarom látni! Zavartan makogtam,

Hüse Károly, Furkó Kálmán és Janovics Ferenc

zójává vált, de ő erről az útról letérni már nem akart, de nem is nagyon volt lehetősége.

Közben alakulata a patinás Tisza-parti városba, Szolnokra települt át, ahol új fejezet kezdődött számára is, de a szolnoki ejtőernyőzés történetében is. Furcsa ismétlődés, de itt is – Ózdhoz hasonlóan – újra kellett szervezni az ejtőernyőszakosztályt. Ám erre a feladatra már nem volt egyedül. A hatvanas évek második felében 6-7 vidéki körrel működő, hatalmas szakosztály funkcionált Szolnokon, melynek szervezésében, irányításában, képzésében Hüse szerepe központi, meghatározó volt.

Szinte zökkenő nélkül ívelt pályája: érettségizett, tisztii rendfokozatot kapott, parancsnokhelyettesi beosztásba került. Ez idő tájt kaptak lábra a szóbeszéddek is a hajnalba nyúló ivászatokról, a nőkről, a mámoros reggeleken végrehajtott ugrásokról, a balhékről. Hogy igazak voltak-e? Erre azt kell mondanom, hogy részben igen. Egy igen „kemény” társaság verődött össze körülötte, s a siker, a pénz, a lehetőségek kapcsán néha-néha elszaladt a ló mindany-

nyunkkal. Igen, voltak lugasszagga duhajkodással tarkított szüreti báljaink, mámoros fővel elkövetett közlekedési kihágásaink, itt-ott némi közelharc a helyi erőkkal, és mivel Hüse vezéregyéniségnek számított, a közmegítélés általában mindent az ő személyére testált.

Na és az irigyek, a lappangó gumigerincű karrieristák, akik élete legnagyobb pofonját készítették elő számára az 1974-es magyarországi világbajnokság idején. A nagy lehetőség 1974 augusztusában Szolnokon! Hazai környezet, hazai pálya, hazai közönség. A '72-es oklahomai világverseny után csak erre készült. Április folyamán, Ferganában, a hadsereg-válogatott edzőtábora során egy szobában laktunk, s természetesen rengeteget beszélgettünk a közelgő nagy versenyről. Megszállottan hitte, hogy ezúttal dobogóra lehet kerülni. Minden percét a felkészülésnek szentelte, s lelkesedése magával ragadta az egész csapatot. Nagy formába lendült, egymásután gyártotta a 7,5 másodperc körüli gyakorlatokat, lóhosszal előzte meg ezzel az egész magyar élgárdát. De a célba ugrásban is magára talált.

Ilyen előzmények után a kudarc porba sújtotta: nem indulhatott a világbajnokságon! Személyében új vezető egyéniséget sejtő, a hatalmát féltő szakmai vezetés helyrehozhatatlan hibát követett el: azzal az indokkal, hogy az utolsó szakaszban nem készült együtt a csapattal – amire egyébként ők adtak ki hivatalos engedélyt –, kihagyták a világbajnokságon induló csapatból. Később, az eredménytelen magyar szereplés megmagyarázásakor (célba ugrásban legjobb versenyzőnk 16., stílusugrásban pedig 37. helyezést ért el, s csak a csapat célba ugrásban jött be egy halvány 4. hely), e melléfogás igazolására Hüsét frakciózással, a válogatott érdekeinek figyelmen kívül hagyásával vádolták, aminek valós oka az volt, hogy felismerve a hadsereg biztosította lehetőségeket, megkezdte a katonaválogatott újraszervezését, amit nem előrelépésnek, hanem a nemzeti válogatott konkurenciájaként könyvelték el az MHSZ vezetésében.

Nézőként ültük végig a versenyeket. Láttam, hogyan rezdül össze egy elrontott ugrás láttán, hogyan mered maga elé

egy-egy hibás stílusgyakorlat után. S még ennél is rosszabb volt, ahogyan erőltetett kedélyességgel válaszolgotott a távolmaradásának oka iránt érdeklődőknek. Tudtam, hogy válaszai csak a felszínt próbálják egyengetni, magában rettenetesen szenvedett, de ezt ott, akkor senkinek nem vallotta be. Aztán egyszer kirobbant belőle a keserűség. Az amerikai formaugró csapat néhány tagjával töltöttük az estét az Árkád preszszóban. Éjfél körül, hangos szóváltás közben két ismert magyar versenyző került elő valamelyik sötétebb zugból, meglehetősen emelkedett hangulatban. Mindketten ugrottak a másnapi célba ugrás során. Az amerikai vezető tudta ezt, s a helyzetet nem értve, kérdően fordult felénk. Hüse lehajtott fejjel forgatta poharát az asztallapon, és arcán könnyek gördültek végig...

1978. május 24-én, Tiszafüreden ugrottunk bemutatót egy sportrendezvényen – akkor már a paplanrendszerű ejtőernyőinkkel. A gyenge, változó irányú szél megzavart, na meg minek szépítem, figyelmetlen is voltam, rossz irányból helyezkedtem be, és a földet érésnél megsérültem. Órák múlva a banketten, sajtó bokával, szomorúan üldögéltem egy sarokban, amikor Károly valahonnan mellém került. Túl volt már a két-három fröccsön, ami nála a hangulat

emelkedésének kezdetét jelentette, s ezért mellém huppanva vállamra ütött: – Na, ne rágódj öreg, a mesterek is elszűrnak néha ezt-azt, de azért a súlyos helyzeteken mindig túlverekedjük magunkat! Ekkor még nem is álmodhattuk, hogy néhány nap múlva ezek a szavak milyen szomorú aktualitással bírnak majd.

Május 26-án, a szolnoki katonai repülőtéren az edzőtábor a szokásos délutáni programját folytatta. A 2000 m-es stílusugrás gyakorlása során a versenyzők körönként hármásával hagyták el a helikoptert, mi edzők pedig a földről, speciális távcsövekkel figyeltük gyakorlataik végrehajtását. Éppen az előző ugró hibáit jegyeztem a füzetembe, amikor artikulátlan üvöltés riasztott fel. A levegőben két kinyílt ernyő alatt egy félig belobbant harmadik zuhant, föléje tornyosulva a leárnýékoltság miatt kinyílni nem tudó, csapkodó mentőernyő-kupola. A bajba került ugró láthatóan tisztában volt kritikus helyzetével, és erőteljes mozdulatokkal igyekezett szét-rángatni a két kupolát, ami igen nehéz feladatnak bizonyult. S közben a magasság vészesen fogyott. Dermedten és tehetetlenül figyeltük a tragédiát. Az ernyők makacsul egymáshoz tapadtak, s már csak alig 100 méter lehetett a földig. Ezt valószínűleg maga is észlelhet-

te, mert lábait összezárva felkészült a kemény földet érésre. Tompa puffanás, majd a földtől elpattanó testről nagy ívben elrepült a fehér bukósisak. És utána csend...

A vizsgálat a főernyő részleges meghibásodását állapította meg, aminek több feltételezett oka is lehetett. Ez esetben az a szabály, hogy azt le kell oldani, és utána kell nyitni a mentőernyőt. Sajnos, Károly ezt nem tette meg, hanem mellé nyitotta, s a gubancban csapkodó főejtőernyő turbulenciája nem engedte belobbanni a mentőernyőt. A szakma mestere végzetesen tévedett: nem hitte, hogy létezik számára megoldhatatlan helyzet. Lehet, hogy igaza volt, csak hát a fizika törvényei könyörtelenek, rohan a stopperóra mutatója, és fogy a magasság.

Annyi év távlatából is torokszorító az élmény felidézése. Gyulai György után a magyar ejtőernyőzés elvesztette második vezéregyéniségét is. A sportág fejlődésében évekig érezhető volt – s talán még most is fellelhető – az általa hátrahagyott úr hatása. S bár kiállottak már ki azóta okkal, ok nélkül vezetőket, versenyzőket a magyar ejtőernyőzés atyjának, a szakma mindentudójának, az ejtőernyőzés zsenijének, csak éppen minden esetben egy maradt el – az, amit Hüse Károly produkálni tudott –, az eredmény!

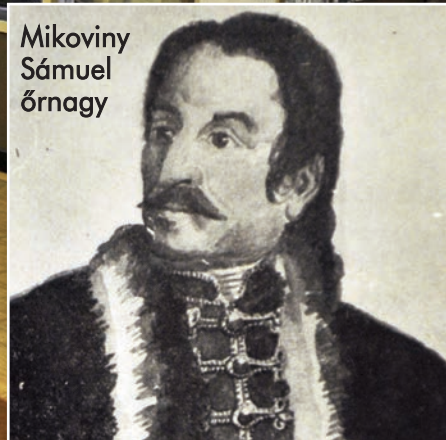

A szolnoki felderítők partizánfilm statisztáiként is helytálltak.

A magyar katonai térképészet története (1.)

AKIKNEK TÉRKÉP A TÁJ

Mikoviny
Sámuel
őrnagy

Az első, magyar ember keze munkájának tulajdonított, fennmaradt Magyarország-térkép két évvel a mohácsi csatavesztés után, 1528-ban jelent meg. Az Ingolstadtban kinyomtatott Tabula Hungariae készítője Lázár deák volt, akiről teljes bizonyossággal csak annyit tudunk, hogy korábban Bakócz Tamás esztergomi érsek titkáráként dolgozott. A térkép egyik érdekessége, hogy a ma szokásos északira orientált helyet bezáró képet az óramutató járásával ellentétes irányban, körülbelül 45 fokkal el van forgatva, ebből adódóan északnyugat–délkeleti tájolású.

Ugyanebből a korból származik Honterus János Erdélyről készített, 1532-ben, Bazelben kinyomtatott térképe, illetve Zsámboky János (Johannes Sambucus) számos Erdély- és Magyarország-térképe is. A modern magyar térképezés kezdetét mindazonáltal a had-

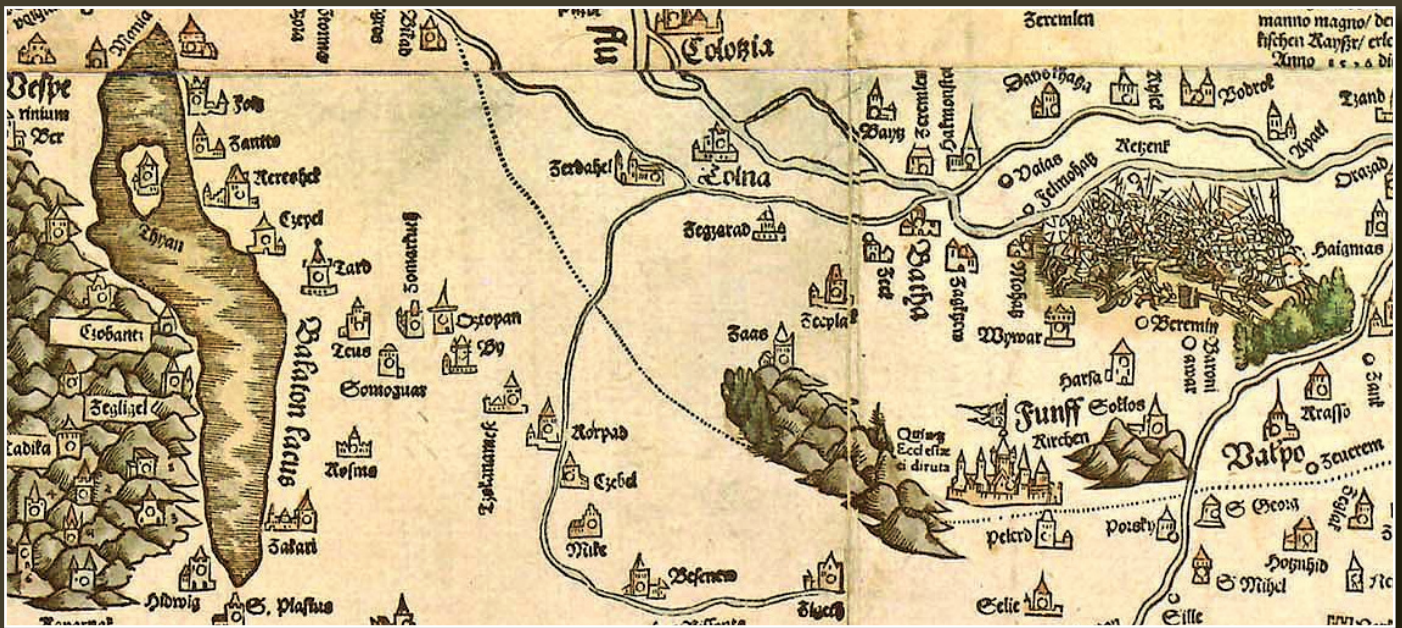
mérnökként is számon tartott Mikoviny Sámuel (1700–1750) őrnagy működésétől számítjuk; az ő térképei szigorú matematikai és geometriai alapokon nyugvó földmérői munkák voltak.

A tömeghadseregek megjelenésével megnőtt az igény a korábbinál részletesebb, pontosabb térképek iránt. Hiszen gondoljunk bele: a helyi viszonyok, a terep minden részletre kiterjedő ismerete nemcsak egy-egy csata kimenetelét dönthette el, hanem a csapatok mozgatása, a harcrend kialakítása, az utánpótlás megszervezése szempontjából is komoly jelentőséggel bírt. Ezt felismerve – Franciaország és Poroszország után – 1763-ban megkezdődött a Habsburg Birodalom, s benne a Magyar Királyság katonai felmérése is, a hétéves háború (1756–1763) tapasztalatai alapján. A méretarány a bécsi ölrendszeren nyugodott: a térképen mért 1 bécsi hüvelyk (2,63 cm) a valóságban

400 bécsi ölnek (758,6 m) felelt meg – ez a metrikus rendszerben 1:28 800 méretarányt jelent.

Hazánk területén a munkálatok 1780–1784 között zajlottak, nagyrészt báró Andreas von Neu ezredes vezetésével, több magyar tiszt részvételével. A felmérések nem támaszkodtak szilárd geometriai alapokra, e hiányosságért azonban kárpótlást nyújtott a gazdag tartalom. A térképeken részletesen ábrázolták az utakat, a településeket, a vízrajzot, sőt a művelési ágakat is. Mindezt bőséges – bár helyenként hibás – névrajz tette teljessé. Összességében elmondható, hogy a kor lehetőségeihez képest nagyon magas színvonalú műszaki alkotás született. A felmérési anyag kiegészítéseként országleírás is készült. Ez azokat az adatokat tartalmazta, amelyeket a térképen nem lehetett ábrázolni, de a hadvezetés számára komoly értékkel bírtak; ilyenek voltak

CSATÁK, HADMŰVELETEK SORSÁT DÖNTHETI EL AZ, HOGY A SZEMBEN ÁLLÓ FELEK KÖZÜL KI ISMERI JOBBAN AZ ADOTT HELYSZÍNT VAGY TEREPSZAKASZT. NEM VÉLETLENÜL ÁLLÍTOTTA TEHÁT AZ EMBERISÉG A HADVISELÉS SZOLGÁLATÁBA A TOPOGRÁFIÁT ÉS AZ AZZAL SZOROSAN ÖSSZEFÜGGŐ KARTOGRÁFIÁT, HASONLÓAN SOK MÁS TUDOMÁNYÁGHOZ.

Lázár deák térképének részlete, a Balatonnal és a mohácsi csata jelenetével.

például az utak minőségére vonatkozó információk.

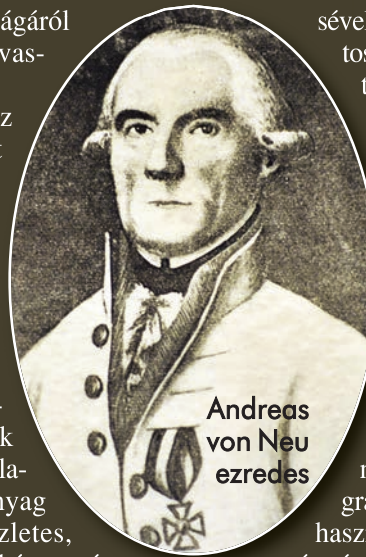
Az I. katonai felmérés eredményeit felhasználva – 1:192 000 méretarányban – Neu ezredes készítette áttekintő kézirati térképet, melynek tudományos értéke felbecsülhetetlen: számos tudományág (például a történettudomány, a nyelvtudomány, a geográfia vagy az archeológia) hasznosította.

Az I. katonai felmérés térképeinek hiányosságai (például a geometriai alapok hiánya), valamint elavulása miatt I. Ferenc császár 1806-ban elrendelte a Habsburg Birodalom újbóli felmérését. A II. katonai felmérést még abban az esztendőben megkezdték, a munkálatok pedig kisebb-nagyobb megszakításokkal egészen 1869-ig tartottak. A térképek alapját ezúttal már geometriai mérések képezték, a sokszorosításhoz rézmetszeteket készítettek. A felmérésben több magyar tiszt is részt vett, így például Tóth

Ágoston, akinek munkásságáról magazinunk 3. oldalán olvashatnak bővebben.

A térképezés során az előző felméréskor bevált elemeket változtatás nélkül átvették. Így nem módosult a felvétel méretaránya (1:28 800), a szelvényhálózat és a térképlapok mérete sem. Emellett az alkalmazott térképjelek többsége, a térképek színezése, illetve a terepelemek ábrázolása is a régi gyakorlatot követte. A felvételi anyag alapján kiadtak egy részletes, 1:144 000 méretarányú térképet, míg közigazgatási célokra 1:288 000 méretarányban készültek úgynevezett általános térképek.

A 19. század folyamán egyebek között a haditechnika területén is rohamos fejlődés

Andreas von Neu ezredes

tanúja lehetett a világ. A modern tűzeszközök megjelenésével minden korábbinál pontosabb, mérésre is alkalmas térképek kellettek a hadseregeknek. Így aztán gyakorlatilag még be sem fejeződött a II. katonai felmérés, amikor császári rendeletre 1869-ben már meg is kezdődött a harmadik. Az 1887-ben befejeződött munkálatok eredményeként egy, már metrikus alapokon nyugvó, a katonai topográfiai térképeknel azóta is használatos 1:25 000 méretarányú, a mai topográfiai térképekkel összemérhető műszaki értéket képviselő kéziratos térkép született, melyből aztán számos levezetett térkép készült, különböző méretarányokban, katonai és polgári célokra egyaránt.

1885-től megkezdték a felmérési lapok helyszíni megújítását, 1896-ban pedig elrendelték egy újabb katonai felmérést, ami azonban az első világháború miatt félbeszakadt. A különböző hadszíntereken a bécsi katonai térképész iskolában képzett magyar származású tisztek a hadifelmérő és haditérképész osztagokban teljesítettek szolgálatot: az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlását követően ezek a szakemberek lettek az önálló magyar katonai térképészet megteremtői.

(A cikk elkészítéséhez nyújtott segítségéért köszönet illeti Buga László oklevéles mérnök ezredest.)

Tóth Ágoston munkásságát külön tárló mutatja be a térképész-múzeumban.

Hazámat szolgálom

Előljáró parancsnoka javaslatára, eredményesen végzett szakmai munkája elismeréséül a katonai térképészet napja (február 4.) alkalmából **MH-érmét** Hosszu István századosnak, Mrsan József zászlósnek;

előljáró parancsnoka javaslatára, az eredményesen végzett szakmai munkája elismeréséül a rádiótechnikai csapatok napja (február 6.) alkalmából **MH-érmét** Nagy Géza őrnagynak, Szabó András főtörzsőrmesternek; **elismerő oklevelet** Ifkovics István László századosnak, Laczkó Balázs főtörzsőrmesternek;

előljáró parancsnoka javaslatára, eredményesen végzett szakmai munkája elismeréséül az informatikai szolgálat napja (február 8.) alkalmából **MH-érmét** Horváth István századosnak; **elismerő**

oklevelet Tóth Gábor törzszászlósnek adományozott dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke.

(Galovtsik Gábor felvétele a katonai térképészek napja alkalmából tartott állománygyűlésen készült.)

HODOSZ-HÍREK

Március elsején a balatonkenesei honvéd-üdülő Honvéd Rekreációs Központtá alakult át. Ezt megelőzően az üdülő személyzetét érintő kérdésekre válaszolt a helyszínen dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese. A tábornok elmondta: a szervezeti átalakítás nem jár elbocsátásokkal, a bérek

és egyéb juttatások nem csökkenhetnek. A tájékoztatót a Honvédségi Dolgozók Szakszervezetének (Hodosz) tagtoborzó előadása követte. Dr. Zsiga Imre elnök aktuális munkaügyi kérdésekről, míg Varga István alelnök a szakszervezet szolgáltatásairól osztott meg információkat. Ugyancsak a Hodosz-hoz kapcsolódó hír, hogy a szakszervezet vezetőit fogadta dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Ve-

zérkar főnöke. A találkozót a Hodosz kezdeményezte abból a célból, hogy a személyi állomány regeneráló pihentetéséről, valamint rekreációjáról szóló, ki-dolgozás alatt álló miniszteri rendelet a jövőben adjon lehetőséget a honvédségi közalkalmazottak és nyugdíjasok számára is a kiképzési-oktatási és regeneráló központok igénybevételére.

Hodosz.hu

FELHÍVÁSOK

A Katonák a Törvényességért és a Jobbiztonságért Közhasznú Alapítvány a hivatásos és szerződéses állomány állampolgári és szolgálati jogainak védelméért, átképzésük támogatásáért, szociális segítségnyújtásukért munkálkodik. Kérjük, személyi jövedelemadója 1%-ának felajánlásával járuljon hozzá az önszegélyző és szolidaritási alap feltöltéséhez. Az alapítvány ebből az alpból kívánja támogatni a szociálisan rászoruló, gyermeket egyedül nevelőket, a nagycsaládosokat, a nyugdíjasokat, a halmozottan hátrányos helyzetűeket és a súlyos élethelyzetbe kerülteket.

2008. évben 190 fő részére 5,4 millió, 2009. évben 275 fő részére 7 millió, 2010. évben 400 fő részére 11 millió, 2011. évben 370 fő részére 9 millió,

2012. évben 400 fő részére 9 millió forint szociális és temetési segélyt fizetünk ki, évente több száz, az alapítványunkhoz fordulónak nyújtottunk jogi tanácsadási segítséget.

Adószám és megnevezés: 18090044-2-41, Katonákért Közhasznú Alapítvány.

Kérjük, személyi jövedelemadója 1%-ának felajánlásával támogassa a **Béri Balog Ádám Alapítványt**, melynek célja az önkéntes tartalékos katonai szolgálatra jelentkező fiatalok nevelésének, oktatásának, képességei fejlesztésének, egészsége megőrzésének segítése, a katasztrófa-elhárításra való felkészülésük, az abban való részvételük támogatása a rendelkezésére álló anyagi eszközökkel.

Adószám: 18145508-1-42.

Nemzetközi katonai megfigyelő tanfolyam

A Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka felhívást tett közzé, amely szerint 2013. április 26-ig lehet jelentkezni a XXV. nemzetközi katonai megfigyelő tanfolyamra

(XXV. IMOC). A tanfolyamra 2013. június 3. és 2013. június 21. között kerül sor a szolnoki MH Béketámogató Kiképző Központban.

A felhívásról bővebb információ olvasható az MH tájékoztató portálján (párbeszéd lap), az aktualitások/pályázatok menüpontok alatt.

KÖZGYŰLÉS

A közelmúltban tartotta közgyűlését a jánoshalmi Bem József Honvéd Nyugdíjasegyesület. A rendezvényen részt vett dr. Kovács György nyugállományú mérnök ezredes, a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége dél-alföldi régiójának elnöke, Deli József nyugállományú ezredes, tiszteletbeli elnök és Durgó Tamás százados, az MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság 1. katonaiigazgatási és érdekvédelmi irodájának vezetője is.

Györgypál Csaba nyugállományú alezredes, a jánoshalmi egyesület elnökének beszámolójából kiderült: saját szervezésű programokban gazdag, pénzügyi szempontból eredményes évet zárt az egykori légvédelmi tüzerek klubja. Részt vettek a város által szervezett valamennyi rendezvényen, a képviselők ott voltak a kiskőrösi, a győri, a bajai, a kiskunhalasi, a balatonkenesei,

a kiskunfélegyházi és a kalocsai bajtársi összejöveteleken, illetve a katonaiövezetek soltvadkertjei találkozóján is. A klub bevétele tavaly 344 ezer forint volt, ebből 101 ezer forint a személyi jövedelemadók egyszázalékos felajánlásából folyt be (az egyesület adószáma: 18359639-1-03), a város önkormányzata pedig 30 ezer forinttal támogatta a nyugállományú katonák közösségét.

Az egyesület, a honvédelem ügye és a katonahagyományok ápolása érdekében végzett kiemelkedő munkája elismeréseként tavaly Molnár Máté nyugállományú őrnagynak a Honvédelemért kitüntető cím II. fokozatát, Szakály Béla nyugállományú főtörzszászlósna az Aranykor kitüntető cím ezüst fokozatát adományozta a honvédelmi miniszter, Főrizs Gábor nyugállományú törzszászlóst pedig főtörzszászlóssá léptették elő.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

IN MEMORIAM

2013. január 28. és február 15. között elhunytak:

Kézeli Tamás ny. ezredes (77),
a Magyar Honvédség halottja
Major György ny. ezredes (82)
Szende László Béla ny. reh. ezredes (99)
Tatár Péter ny. ezredes (87)
Zámbó Sándor ny. ezredes (84)
Szabó Attila ny. ezredes (69)
Dr. Petykó Károly Gyula ny. alezredes (81)
Tischler Dániel ny. alezredes (67)
Zimmermann Gyula ny. alezredes (80)
Hegyesi József ny. alezredes (86)
Kondákor Lajos ny. alezredes (81)
Teleky Lajos ny. alezredes (82)
Zanati Lajos ny. alezredes (84)
Csuvár Imre ny. alezredes (85)
Horváth László ny. alezredes (83)
Lábodi László ny. alezredes (81)
Ujvárosi Endre ny. alezredes (86)
Novák András ny. őrnagy (82)
Perge László ny. őrnagy (83)
Prifer György ny. őrnagy (82)
Tihanyi András ny. őrnagy (69)
Viszoki István ny. őrnagy (56)
Csizmarik Béla ny. őrnagy (54)
Ruszkovszky György ny. őrnagy (82)
Suszterics Gyula ny. őrnagy (64)
Vass János ny. őrnagy (74)
Nagy István ny. százados (54)
Hidvégi Béla ny. százados (84)
Mótyán János ny. százados (72)
Dézsi Ferenc ny. törzszászlós (61)
Gyermán Mihály ny. törzszászlós (58)
Németh István ny. törzszászlós (81)
H. Kovács István ny. törzszászlós (85)
Szenográdi József ny. törzszászlós (66)
Szűcs Ferenc ny. törzszászlós (64)
Csatlós Imre ny. zászlós (78)
Szilágyi Andrásné ny. zászlós (62)
Dobi József ny. zászlós (61)
Kolát Sándor ny. zászlós (62)
Seres Géza ny. zászlós (80)
Szenes Imre ny. zászlós (49)
Bogdán János ny. főtörzszórmester (54)
Szász Györgyné ny. főtörzszórmester (57)
Vadász Imre ny. főtörzszórmester (61)
Rádics József ny. közalkalmazott (80)
Simon Rezsőné ny. közalkalmazott (85)
Szalay Gáborné ny. közalkalmazott (70)
Fésüs Györgyné ny. közalkalmazott (82)
Kovács Mihály ny. közalkalmazott (89)
Szeifert Istvánné ny. közalkalmazott (81)
Valkó Oszkárné ny. közalkalmazott (82)

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK.

JELENTKEZZ TARTALÉKOS KATONÁNAK!

Ha szereted a kihívásokat,
az embert próbáló feladatokat,
akkor közöttünk a helyed!

A tartalékos rendszer nyitott,
bárki jelentkezhet,
aki elkötelezett a honvédség iránt,
aki képes és kész tenni a honvédelem ügyéért.

„A HONVÉDSÉG KAPUJA”

FELTÉTELEK:

- magyar állampolgárság
- magyarországi lakóhely
- minimum általános iskolai végzettség
- betöltött 18. életév
- büntetlen előélet
- egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmassági vizsgálaton való megfelelés

AMIT KÍNÁLUNK:

- érdekes, embert próbáló feladatok
- a kiképzés és a tényleges szolgálat ideje alatt

AMIT VÁRUNK:

- katonai kiképzés (az első évben legfeljebb 25 nap, ezt követően évente legfeljebb 15 nap)
- tényleges szolgálat (3 év alatt legfeljebb 6 hónap, mely az érintett beleegyezésével meghosszabbítható)
- rendelkezésre állás
- elkötelezettség, kitartás

- illetmény (szolgálati járandóságban részesülő részére szja-kedvezmény)
- hadiruházat
- természetbeni étkezési ellátás
- utazási költségtérítés
- honvédségi szociális és egészségügyi ellátó rendszer igénybevétele
- rendelkezésre állási díj évente
- munkáltatói kompenzáció

**NE FELEDD: MUNKA ÉS ISKOLA MELLETT IS LEHETSZ
ÖNKÉNTES MŰVELETI TARTALÉKOS KATONA!**

KERÜLJ A LEGJOBBAK KÖZÉ!

